

ELSŐ KÉZBŐL A HADERŐRŐL!

magyar

# HONVÉD

www.honvedelem.hu

A Honvédelmi Minisztérium magazinja - 2016. november XXVII. évf. 11. szám - 390 Ft



AZ EMLÉKEZÉS  
LÁNGJAI



977086569300616011



**A MAGYAR HONVÉD  
MAGAZIN KÖVETKEZŐ  
SZÁMA  
2016. DECEMBER 9-ÉN  
JELENIK MEG.**



**58** Vadas Jenő a Magyar Honvédség egyetlen vadászpilótája, aki két alkalommal katapultált sikeresen.

**MAGYAR HONVÉD**



**HM ZRÍNYI**  
TÉRKÉPÉSZETI ÉS KOMMUNIKÁCIÓS  
SZOLGÁLTATÓ KÖZHASZNÚ NONPROFIT KFT.

## HADERŐ

Egységben az erő	4
Féldőben	8

## NAGYVILÁG

Szövetségben	12
Missziós hírek	14

## SEREKSZEMLE

A bocskais karjelzés kötelez	16
Októberben történt	20
Gyorsabban, hatékonyabban	24
Búvárok a bányatóban	28
Életerős harcosok	30
A magyar fehér holló	34

## HADITECHNIKA

Több, mint szállítóhelikopter	38
Hajóvadászok	42

## HÁTORSZÁG

Hadapródok	46
Katonás civil	48
Végre vége?	52
Kézfogás a honért	56
Háromszori újjászületés	58
Újra úton	60
Közérdekű	62

**A Honvédelmi  
Minisztérium magazinja  
XXVII. évfolyam 2016.  
11. szám**

Kiadja a HM ZRÍNYI Térképészeti és Kommunikációs Szolgáltató Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság.

### Felelős kiadó:

Benkóczy Zoltán  
ügyvezető

### Nyomtatás:

A kft. saját nyomdájában

### Felelős vezető:

A kft. ügyvezetője

**Szerkesztőség:** 1087 Budapest, Kerepesi út 29/B Postacím: 1440 Budapest, Pf. 22 Tel.: 459-5315, HM: 27-913 fax: 459-5351  
E-mail: magyarhonved@armedia.hu

### Megbízott főszerkesztő:

Feith László

### Főmunkatárs:

Szabó Béla

### Olvasószerkesztő:

Györi László

### Lapszerkesztők:

Sinka István, Trautmann Balázs

### Régió-tudósítók:

Galambos Sándor, Kálmánfi Gábor

### Fotóriporterek:

Dévényi Veronika,  
Rácz Tünde (képszerkesztő), Tóth László

### Tervezőszerkesztő:

Gábor Mariann

### E havi magazinunkat

Feith László **szerkesztette**

Borítófotó: Rácz Tünde

ISSN: 0865-6932

Lapunk az Európai Katonai Sajtószövetség (European Military Press Association) tagja

Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlapüzletága (1089 Bp. VIII., Orczy tér 1.), előfizethető valamennyi postán, kézbesítőknél, e-mailben: [hirlapelofizetes@posta.hu](mailto:hirlapelofizetes@posta.hu), faxon: 303-3440.

### További információ:

06-80-444-444

# Tanácskoztak a védelmi miniszterek



NATO | OTAN | NATO | OTAN | NATO



Meetings of NATO Ministers of Defence

26-27 X 2016

Réunions des ministres de

# EGYSÉGBEN AZ ERŐ

A KELETRŐL ÉS A DÉLRŐL ÉRKEZŐ FENYEGETÉSEKET EGYARÁNT KOMOLYAN VESZI A NATO, ÉS CSELEKSZIK IS ANNAK ÉRDEKÉBEN, HOGY VÉDELMET NYÚJTSON A SZÖVETSÉGESEKNEK – ÍGY FOGLALHATÓ ÖSSZE A 2016. OKTÓBER 26-27-ÉN, BRÜSSZELBEN MEGTARTOTT VÉDELMI MINISZTERI TALÁLKOZÓ LÉNYEGE, AMELYEN MÁR A JÚLIUSI VARSÓI „CSÚCSON” HOZOTT DÖNTÉSEK KONKRÉT VÉGREHAJTÁSÁRÓL EGYEZTETEK A RÉSZTVEVŐK.

**M**ár-már közhelyszámba megy, hogy Európának az utóbbi években egyszerre több jelentős kihívással is szembe kell néznie. A NATO védelmi miniszterei mindezek figyelembevételével a felerősödött orosz katonai aktivitás miatti fenyegetésből adódó teendőkről, illetve az „Iszlám Állam” tevékenységével és az azzal szorosan összefüggő migrációs válsággal kapcsolatos intézkedésekről tárgyaltak Brüsszelben. A válaszlépések alapjául az észak-atlanti szövetség júliusi varsói találkozóján meghozott dön-

tések szolgáltak. A brüsszeli tanácskozáson a magyar delegációt Vargha Tamás, a Honvédelmi Minisztérium parlamenti államtitkára, miniszterhelyettes vezette, s a küldöttség tagja volt Siklósi Péter, a tárca védelmi igazgatásért és védelmi tervezésért felelős helyettes államtitkára is.

## KELETI ÓVINTÉZKEDÉSEK

A találkozó nyitónapján elsősorban az orosz fenyegetés kérdéseit vitatták meg a résztvevők. A legfontosabb

döntésük e tekintetben az volt, hogy a NATO tagállamai megállapodtak az északkeleti tagországokba telepítendő zászlóalj-harcsoportok pontos összetételéről. Ennek megfelelően a kanadai vezetésű, Lettországból felálló alakulatban albán, olasz, lengyel és szlovén, a német vezetésű, Litvániaiba települő alakulatban belga, horvát, francia, luxemburgi, holland és norvég, a brit vezetésű, Észtországban állomásozó alakulatban dán és francia, az amerikai vezetésű, Lengyelországban működő alakulatban pedig román és brit katonák teljesí-



a défense de l'OTAN



**Az észak-atlanti szövetség számára aggasztó az Aszad-rezsimnek nyújtott orosz katonai támogatás is.**

Stoltenberg beszámolója szerint jelenleg minden jó úton halad afelé, hogy tartani is tudják ezt a vállalást.

mértékéről és módjáról azonban még tovább egyeztet a szövetség.

A főtitkár a miniszteri találkozónak során többször is hangsúlyozta: a NATO semmiképpen sem akar új hidegháborút, de Oroszország katonailag továbbra is igen aktív a szövetség határaihoz közel, így például nagyméretű, előre be nem jelentett gyakorlatokat tart ott. Ráadásul októberben Moszkva nukleáris rakétafejek hordozására alkalmas Iskander rakétákat telepített Kalinyingrádba, és felfüggesztette az Egyesült Államokkal közös, a fegyverfokozatú plutónium mennyiségének csökkentéséről szóló egyezményt is. Amint arra Jens Stoltenberg is rámutatott: ezek a lépések nem csökkentik a feszültséget Moszkva és a NATO között, és veszélyeztetik a kapcsolatok kiszámíthatóságát. Hasonlóképpen aggasztja a szövetséget az Aszad-rezsimnek nyújtott orosz katonai támogatás Szíriában, Aleppó bombázása pedig tovább súlyosbította a térségben bekövetkezett humanitárius katasztrófát. A főtitkár határozottan felszólította Oroszországot, hogy tegyen tényleges erőfeszítéseket a polgári áldozatok számának csökkentése érdekében, és engedje be a segítség-szervezetek munkatársait Aleppóba. Az ADMIRAL KUZNYECOV repülőgép-hordozó térségbe vezénylése szintén fokozza az aggodalmakat a folytatódó műveletekkel kapcsolatban. Jens Stoltenberg éppen ezért



**Oroszország katonailag továbbra is igen aktív a NATO keleti határainak közelében.**

tenek majd szolgálatot. Mint arra a szövetség főtitkára, Jens Stoltenberg is rámutatott, a NATO egységét demonstrálja, hogy az említett alakulatok multinacionális keretben tevékenykednek majd.

– Az üzenet félreérthetetlen: a NATO egységes. Amennyiben bármelyikünket támadás éri, azt mindannyiunk ellen irányuló támadásnak tekintjük – mutatott rá a főtitkár.

A varsói találkozón az egységek felállítására 2017 elejét jelölték meg dátumként a szövetségesek, és Jens

A szóban forgó harccsoportokban egyenként mintegy ezer katona teljesít majd szolgálatot.

Szintén a NATO egységét hivatott demonstrálni az a fekete-tengeri régióban felállítandó szárazföldi, többnemzeti keretdandár, amely román parancsnokság alatt működik majd, és amelyhez már biztos, hogy kanadai, német, holland, lengyel, török, illetve amerikai katonák is csatlakozni fognak. Ebben a térségben a légi és haditengerészeti jelenlétet is erősíteni kívánják; ennek



Jens Stoltenberg  
NATO-főtitkár

hangsúlyozta: minden NATO-lépés az orosz aktivitásokra adott válasznak tekinthető. A főtitkár emlékeztetett arra is, hogy Moszkva háromszorosára növelte a védelmi kiadásait, számos harcászati eszközt modernizálta, Grúzia vagy Ukrajna példája pedig azt mutatja, hogy kész használni is a katonai erejét szomszédjai ellen. A NATO ugyanakkor továbbra is párbeszédre törekszik Oroszországgal, a diplomácia frontján a tagállamok mindent megtesznek annak érdekében, hogy a közeljövőben ismét összeüljön a NATO–Oroszország Tanács.



A szíriai nagyváros, Aleppó utcáin kegyetlen harcok dúlnak a felkelők és a kormányerők között.

## TOVÁBBI DÉLI ERŐSÍTÉS

A megbeszélések második napján Federica Mogherinivel, az Európai Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviseletjével egyeztettek a NATO védelmi miniszterei.

– Már most is látjuk, hogy a közös fellépés meghozza a gyümölcsét, például az Égei-tengeren – fogalmazott a főtitkár, hiszen a NATO és az EU,

illetve Törökország és Görögország közös erőfeszítéseinek következtében a migránsok száma itt jelentősen csökkent. A Földközi-tengeren ugyanakkor továbbra is rendkívül komoly a helyzet, az embercsempészek jelenleg is nagyon aktívak, és sajnos rengeteg ember veszíti életét ezeken a vizeken. A NATO éppen ezért döntést hozott arról, hogy az új, Sea Guardian néven futó művelet égisze alatt a szövetség segítséget nyújt az EU-nak a Sophia művelethez. Ennek szellemében már az ősz folyamán hadihajókat és légiert csoportosítanak át a Közép-Mediterráneumba, hogy információkkal, illetve logisztikai támogatással segítsék az uniós erőket.

Szintén közösen lép majd fel a NATO és az Európai Unió a hibrid fenyegetésekkel szemben, valamint erősítik a kiberbiztonságot is. Ugyancsak egyeztettek a résztvevők az európai biztonság további erősítéséről, s ezzel kapcsolatban Jens Stoltenberg arra hívta fel a figyelmet: alapvető fontosságú, hogy elkerüljék a párhuzamos struktúrák létrejöttét.

– Ha Európa erős, az a NATO-t is erősebbé teszi – szögezte le a főtitkár.



A NATO és az Európai Unió a Földközi-tenger térségében is közös erőfeszítéseket tesz a migrációs válság megfékezésére.



**Az ukrajnai események is azt mutatják, hogy Oroszország kész használni katonai erejét a szomszédjai ellen.**

A migrációs válság egyik legfőbb gyökerével, az „Iszlám Allam” tevékenységével kapcsolatban elhangzott, hogy januárban megkezdődnek Irakban a NATO által vezetett kiképzési és kapacitásbővítési műveletek, amelyek mérföldkövet jelentenek a terrorszervezet elleni fellépésben. A NATO emellett továbbra is AWACS légtérellenőrző repülőgépekkel támogatja a koalíciós erőket a térségben: ezek első bevetésére egyébként október 20-án került sor.

pen nyomatékosítottuk azt is, hogy hazánk a megerősítő intézkedések keretében jövőre – V4-es együttműködésben – egy századnyi erőt telepít három hónapra Észtországba. A katonák kiképzési feladatokat látnak majd el a balti államban.

Kérdésünkre Vargha Tamás elmondta: arról egyelőre nem esett szó, hogy Magyarország is bekapcsolódjon a Lengyelországban és a három

balti államban telepítendő multinacionális zászlóalj-harcsoportok tevékenységébe. Ugyanakkor tájékoztattuk a szövetségeseket a NATO-erőket integráló parancsnoki központ (NATO Force Integration Unit – NFIU) magyarországi felállításának jelenlegi helyzetéről; a hivatalos átadást november közepére tervezzük, és a szervezet Székesfehérváron működik majd.

## MAGYAR SZEREPVÁLLALÁS

– Nagyon fontos, hogy a NATO a megerősített keleti jelenlét mellett hasonló súllyal kezeli a déli irányból érkező fenyegetéseket, és a szövetség is hozzájárul az illegális migráció visszaszorítását célzó erőfeszítésekhez – mondta magazinunknak a tanácskozási zárónapján Vargha Tamás. A miniszterhelyettes kiemelte, hogy ezúttal is hangsúlyoztuk töretlen elkötelezettségünket az „Iszlám Állam” elleni harc mellett, amelyet az Irakban tartózkodó, mintegy százötven magyar katona szolgálata is jól mutat. Hasonlókép-



**A Közel-Keleten dúló harcok humanitárius katasztrófát idéztek elő.**

# „Kétsapkás” beosztás



## FÉLIDŐBEN

BOSZNIA-HERCEGOVINÁBAN, AZ EURÓPAI UNIÓ VEZETTE EUFOR ALTHEA MISSZIÓ TÖRZSFŐNÖKEKÉNT SZOLGÁL MÁR KÖZEL FÉL ÉVE SÁFÁR ALBERT DANDÁRTÁBORNOK, AKIT AZ ELMÚLT HÓNAPOK TAPASZTALATAIRÓL, MUNKAKÖRÉBŐL ADÓDÓ FELADATAIRÓL KÉRDEZTÜNK.

– **Milyen feladatokkal jár az EUFOR törzsfőnöki beosztása?**

– Ez egy úgynevezett „kétsapkás” beosztás. Vagyis a törzsfőnöki mellett a parancsnokhelyettesi teendőket is el kell látnom abban az esetben, ha a misszió parancsnoka távol van vagy feladatot szab számomra; például azt, hogy képviseljem őt különböző rendezvényeken, konferenciákon. A két feladatrendszer összehangolása nagy kihívást jelent, de két kollégám, Chmelik Ernő és Vicaí Zoltán alezredek, valamint a törzsfőnöki irodán dolgozó két segítőm – Bencsik Ágnes és Hartmann László főtörzsőrmesterek – kiváló

munkájának hála, eddig sikerrel vetjük az akadályokat. A nemzetközi törzs vezetése sem egyszerű, de felkészült, nagy gyakorlattal rendelkező helyetteseimnek is köszönhetően a parancsnoki elvárásokat mindig sikerült teljesíteni.

– **Április 29. óta látja el az EUFOR törzsfőnöki beosztását. Milyen fontosabb események történtek ez idő alatt a misszióban?**

– Már az átadás–átvétel időszakában egy fontos erőpróbának lehettem részese. Ez az Opreh Level 1. elnevezésű törzsvezetési gyakorlat volt, amely az EUFOR törzsének összekovácsolását, valamint a kü-

lönböző hadműveleti tervek hitelesítését szolgálta. Elődöm, Mihócza Zoltán dandártábornok a gyakorlat minden mozzanatába bevont és teljes mélységében megismertetett az EUFOR-misszió feladatrendszerével, de legfőképpen a törzs munkájával. Ez számomra óriási segítség volt. A gyakorlatot a tapasztalatok feldolgozása követte, amelyet a törzs már az én vezetésemmel hajtott végre. Természetesen ezzel párhuzamosan zajlottak az éves munkatervben szereplő kiképzések és felkészítések is, amelyeket a bosznia-hercegovinai hadsereg (Armed Forces of Bosnia and Herzegovina – AFBiH) képes-



Sáfár Albert dandártábornok (a kép bal oldalán) Mihócza Zoltán dandártábornoktól vette át az EUFOR törzsfőnöki beosztását.

ségnövelése és kiképzettségi szintjének emelése érdekében az EUFOR a misszióban részt vállaló huszonegy nemzet támogatásával, és más európai országok felajánlásával szerveztünk és vezettünk le. A nyár egyik legfontosabb, magyar vonatkozású eseménye a többnemzeti zászlóalj (Multinational Battalion – MNBN) alárendeltségébe tartozó magyar kontingens váltása volt. Mivel a feladatainkat az osztrák hadsereggel rotációban látjuk el, a magyarok most egy évig hazai bázison állnak készenlétben; ők az úgynevezett „gyorsan mozgósítható tartalék” az EUFOR számára. Jelenleg a magyar nemzeti támogató elem katonái tartózkodnak a táborban, és folyamatosan gondoskodnak az itt lévő eszközök azonnali hadrafoghatóságáról, illetve a tartalékok aktivizálása esetén fogadják és biztosítják a beérkező csapatokat.

A kérdéses időszak legfontosabb feladatát a felkészülés jelentette

a Quick Response 2016 elnevezésű éves harcászati gyakorlatra. A tervezői konferenciák szervezése, vezetése, a helyi hadsereggel történő együttműködés folyamatos fenntartása, illetve az általuk a gyakorlatra felajánlott csapatok kiképzésének, felkészítésének megtervezése, végrehajtása és ellenőrzése is a tevékenységünk részét képezte. A több mint 700 katonát megmozgató kiképzési rendezvény kiemelt jelentőségét mutatja, hogy azon az Egyesült Királyságból, valamint a KFOR harcászati tartalék zászlóaljából (amelynek része egy magyar század) érkezett úgynevezett közep-távú tartalék erő is részt vett. Az eljárásoknak megfelelően az EUFOR

törzse – együttműködésben az előjáró parancsnoksággal – aktivizálta a csapatokat, amelyek a megszabott időben végrehajtották az áttelepülést a szarajevói Butmir táborba. Az angol csapatok több lépcsőben, a helyben lévő erők biztosítása mellett, léghídon érkeztek a művelési területre, míg a KFOR-zászlóalj 750 kilométeres közúti menetet teljesítve csoportosította át erőit Koszovóból. Mindez nem kis kihívás elé állította a magyar és a portugál katonákat, akik harcjárműveikkel biztonságosan és balesetmentesen tették meg az utat.

– **Miként zajlott le a Quick Response?**

– A csapatok beérkezését követően az angol század integrálódott





az MNBN kötelékébe, a KFOR-zászlóalj pedig végrehajtotta a bosznia-hercegovinai hadművelleti területre szabott speciális felkészítést. Ezt követően (éjszaka) történt meg az átcsoportosítás Banja Luka közelébe, a gyakorlat helyszínéül kijelölt manjacsai gyakorlótérre, amely Szarajevótól mintegy 220 kilométerre található. A csapatok elsődleges feladata a békefenntartó feladatok gyakorlása volt. Ennek részeként végrehajtottak őrzésvédelmi, konvoj kíséresi, ellenőrző-áteresztő pont üzemeltetési, gépjármű-ellenőrzési, illegális ellenőrzőpont felszámolási, kikerülési, tárgyalási, valamint tömegkezelési feladatokat. Mindezek mellett gyakorolták a váratlan támadás elhárítását, a robbanóeszközök felderítését, kezelését és megsemmisítését, a földi és légi egészségügyi mentést, a kiürítést, továbbá a különösen fontos személyek biztosítását és evakuálását. A katonák nagyfokú önállóságról és kezdeményező készségről tettek tanúbizonyságot még akkor is, amikor a tervezők váratlan

kihívások elé állították őket. Annak ellenére, hogy a végrehajtó állomány különböző nemzetek katonái közül került ki, a feladatokat zökkenőmentesen sikerült teljesíteni. A gyakorlat egyik célja az volt, hogy a bosznia-hercegovinai hadsereg demonstrálhassa csapatainak felkészültségét, ami az EUFOR kiképzési-felkészítési támogatásának sikerességét igazolja. Úgy gondolom, ez az elvárás teljesült. A gyakorlat zárónapját egyébként az AFBiH legfelsőbb irányítói mellett az Európai Unió helyi képviseletének vezetője, az ENSZ-megbízott hivatalának képviselői, valamint a nagykövetek és a részt vevő nemzetek katonai vezetői, katonai attaséi is megtekintették. Huszár János vezérőrnagy, az MH Öszhaderőnemi Parancsnokság (MH ÖHP) parancsnoka is részt vett ezen az eseményen, és elismerésben részesítette a legjobban teljesítő magyar katonákat.

– **Itthon az MH ÖHP légierő haderőnemének főnöki beosztását tölti be. Milyen érzés most „szárazföldiként” dolgozni?**

– Bevallom, kicsit megijedtem, amikor megtudtam, hogy én fogom Mihócza Zoltán dandártábornokot váltani, de amikor először beszéltem vele, megnyugtatóan, hogy a felkészülés során mindenben a segítségemre lesz, illetve a szarajevói törzs támogatására is számíthatok. Ezen kívül az MH ÖHP törzsében végzett munka is segített abban, hogy eddig jól vettem az akadályokat. Egyébként a vezetésemmel végrehajtott sikeres Quick Response 2016 gyakorlat talán igazolja, hogy egy „légierősnek” sem okoz problémát a szárazföldi műveletek vezetése.

– **Mit kell tudnunk a bosznia-hercegovinai békefenntartó misszió aktuális állapotáról?**

– Jelenleg 20 nemzet több mint 600 katonája szolgál a misszióban. Amikor megkezdtem a szolgálatomat még 21 nemzet vett részt az EUFOR-ban, de Svédország szeptember közepén kivonta itt szolgáló katonáit. A misszió feladata a helyi biztonsági erők támogatása a békés és biztonságos környezet fenntartásában. Ezen kívül támogatjuk az itt működő nemzetközi szervezeteket, s folyamatosan tartjuk a kapcsolatot a lakossággal az összekötő, megfigyelő csoportok (Liaison Observer Team – LOT) által működtetett tizenhét LOT-ház révén. Az összekötő, megfigyelő csoportok a fő végrehajtói azoknak a képzéseknek, amelyek a taposóaknak jelentette veszélyeket mutatják be a gyermekeknek, illetve a felnőtteknek. Mindezek mellett feladataink közé tartozik még az ország haderejének kiképzési és képességfejlesztési támogatása, valamint a lejárt szavatosságú hadianyagok nyilvántartásának és megsemmisítésének segítése is. Ehhez pénzügyi támogatással, valamint erők és eszközök biztosításával olyan nemzetek is



hozzájárulnak, amelyek az EUFOR ALTHEA misszióban amúgy nem vesznek részt.

– **Mekkora erővel vagyunk jelen az országban?**

– A többnemzeti zászlóalj törzsében, a nemzeti támogató elemben, az EUFOR törzsében és az ugyancsak Sarajevóban települő NATO-parancsnokság törzsében dolgozókkal együtt közel ötvenen vagyunk a műveleti területen. Végrehajtó alegységünk jövő év közepén váltja fel az osztrákokat, s így az említett létszám kétszáz körüli lesz.

– **Milyen rálátása van az MH EUFOR Kontingens munkájára?**

– Mivel nemcsak az EUFOR törzsfőnöke vagyok, hanem egyben nemzeti rangidős is, így a hivatalból megkapott információkon túl Vig Tibor őrnaggyal, a magyar kontingens parancsnokával is napi szinten tartom a kapcsolatot, követem a magyarok munkáját. Jelenleg a robbanószerkezeteket felderítő csapat végez állandó, táboron kívüli tevékenységet, amit a napi jelentésekből is figyelemmel kísérek, illetve rendszeresen beszélek a csapattal; tájékoztatnak arról, hogy hol, milyen területeket ellenőriztek. A többnemzeti zászlóalj parancsnokától is kapok információkat az alegység törzsében szolgáló magyar katonák munkájáról. Az EUFOR-törzsben dolgozók tevékenységéről pedig napi szinten érkeznek a jelentések tőlük, illetve a főnököktől. Ebben a kapcsolattartásban nagy segítségemre van az EUFOR jelenlegi vezénylőzászlósa, Bojtos Tibor törzszászlós.

– **Nemcsak az EUFOR, hanem a NATO-misszió parancsnoksága is a sarajevói Butmir táborban működik. Milyen az együttműködés a két szervezet között?**

– Erős szimbiózisban élünk a NATO-parancsnoksággal, ezért is jó a

kapcsolatunk. A másik ok pedig abból ered, hogy a törzsfőnöki beosztást ott is egy magyar, Nosza Vilmos ezredes látja el. A tábor őrzése az EUFOR feladata, a hírközlést és a számítógépes rendszert azonban a NATO adja. A gépkocsiparkot közösen használjuk, a javításokat, a szervizelést az EUFOR biztosítja. És még hosszan sorolhatnám a közös dolgainkat. Mindezek mellett az AFBiH kiképzését, felkészítését is a NATO-s kollégákkal koordinálva hajtjuk végre. Az észak-atlanti szervezet missziójában szintén szolgálnak magyar tanácsadó tisztek. Nekik egyébként ugyancsak én vagyok a nemzeti rangidősük.

– **Van lehetősége a szabadidejében a magyar katonákkal találkozni?**

– A spanyoloktól kapott „Magyar Ház” ad arra lehetőséget, hogy az itt szolgáló magyar katonák kötetlen körülmények között találkozhassanak egymással, illetve megünnepelhessek a születésnapokat, az előléptetéseket – így formálva még jobb közösséggé a csapatot. Mindemellett, a sarajevói

magyar nagykövetségnek köszönhetően, a helyi és a Banja Luka-i magyar közösségekkel is jó a kapcsolatunk; ebben az évben háromszor vettünk részt velük közös rendezvényen.

– **Hallani olyan híreket, miszerint Bosznia-Hercegovina a radikális dzsihadisták európai „előretolt helyőrsége”. Hogyan látja ezt az országban szolgáló magyar katonaként?**

– Természetesen a radikális dzsihadisták ebben az országban is veszélyt jelenthetnek, de a helyi biztonsági erők felkészültek és időben „lekapcsolják” azokat, akik a közkeleti harcok helyszíneiről igyekeznek beszivárogni. Pletykák és szenzációhajhász hírek itt is szárnyra kelnek dzsihadista kiképző táborokról, de erre cáfolhatatlan bizonyítékot mindaddig nem sikerült bemutatni. Az EUFOR-ban természetesen mi is figyeljük a helyi híreket és információt gyűjtünk az esetleges veszélyforrások időbeli felfedése érdekében, de ez egyébként is része napi munkánknak.



# Az USA-ban járt a honvédelmi miniszter



AZ AMERIKAI EGYESÜLT ÁLLAMOKBAN TETT NÉGYNAPOS MUNKALÁTOGATÁST DR. SIMICSKÓ ISTVÁN HONVÉDELMI MINISZTER. A TÁRCAVEZETŐ ÉS KÍSÉRETE EGYEBEK MELLETT ELLÁTOGATOTT A PENTAGONBA, FELKERESTE A NATO, A NEMZETI GÁRDA ÉS AZ EGYESÜLT ÁLLAMOK HADSEREGÉNEK KÜLÖNBÖZŐ SZINTŰ PARANCSNOKSÁGAIT, TOVÁBBÁ RÉSZT VETT TÖBB MAGYAR VONATKOZÁSÚ, AZ 1956-OS FORRADALOM HATVANADIK ÉVFORDULÓJÁHOZ KAPCSOLÓDÓ RENDEZVÉNYEN IS.

## SZÖVETSÉGBEN

A hivatalos látogatás első napján a honvédelmi miniszter Norfolkban, a NATO Szövetséges Transzformációs Parancsnokságán megbeszélést folytatott a szervezet parancsnokhelyettesével, Manfred Nielson admirálissal. A tárgyaláson dr. Simicskó István leszögezte, hogy elkötelezett szövetségesként továbbra is fontos számunkra a szoros transzatlanti kapcsolat erősítése. Az ehhez szükséges lépéseket a magunk részéről megtesszük. Védelmi költségvetésünket a 2016–2026 közötti időszakban a GDP 0,1 százalékaival emeljük évente, amely így megközelíti a GDP 2 százalékát.

A tárcavezető a program részeként ellátogatott a norfolki hadikötőbe, továbbá betekintést kapott a parancsnokságon külszolgálatot teljesítő magyar állomány munkájába is. Ennek során elhangzott, hogy 2017 márciusában Magyarország rendezi meg a NATO transzformációs szemináriu-

mát, amelyen részt vesznek a szövetség legfelsőbb vezetői is.

Washingtonban, a Nemzetvédelmi Egyetemen a honvédelmi miniszter megnyitóbeszédet mondott a magyar nagykövetség és az oktatási intézmény közös szervezésében tartott „1956: a szabadságharc, amely megváltoztatta a hidegháborút”

című szimpóziumon. A konferencián magyar és amerikai tudósok, történészek, szakértők mellett felszólalt James Townsend, az amerikai védelmi minisztérium helyettes államtitkára is.

Az egyesült államokbeli út kiemelt programja volt a Robert O. Work védelmi miniszterhelyetttessel a Penta-





gon épületében folytatott munkamegbeszélés. A találkozó során többek között az eddig is kiválóan működő kétoldalú katonai kapcsolatok fejlesztéséről, a közös kiképzéseken és gyakorlatokon történő együttműködés megerősítéséről tárgyaltak. A magyar tárcavezető egyebek mellett hangsúlyozta, hogy a nemzetközi terrorizmus jelenléte komolyan érzékelhető Európában. A migrációs válsághelyzet miatt az Egyesült Államoknak éppúgy szüksége van Európára, mint Európának az USA-ra. Robert O. Work üdvözölte és elismerte hazánk erőfeszítéseit a transzatlanti kapcsolatok további erősítése, védelmi költségvetésünk növelése, valamint a nemzetközi terrorizmus elleni fellépésünk terén.

Szintén a Pentagonon volt a helyszíne a Nemzeti Gárda Hivatalának vezetőjével, Joseph Lengyel vezér ezredessel folytatott tárgyalásnak,

amelyen dr. Orosz Zoltán altábornagy, a Honvéd Vezérkar főnökének helyettese, illetve Siklói Péter, a Honvédelmi Minisztérium védelempolitikáért és védelmi tervezésért felelős helyettes államtitkára is részt vett. A delegáció az itt elhangzottak mellé gyakorlati tapasztalatokat is szerzett Ohio szövetségi állam fővárosában, Columbusban, ahol az Ohiói Nemzeti Gárda (ONG) parancsnokával, Mark E. Bartman vezérőrnaggyal történt tárgyalást követően egy technikai bemutatót is megtekintettek. Az Ohiói Nemzeti Gárda immár több mint húsz éve szoros kapcsolatot ápol a Magyar Honvédséggel, s hazánk éppen az amerikai példát szem előtt tartva szeretné újjászervezni a területvédelmi rendszert.

A Pentagonban a tárgyalásokat követően dr. Simicskó István –

Szemerkenyi Réka washingtoni magyar nagykövet és Colleen Bell, az Egyesült Államok budapesti nagykövete társaságában – megnyitotta a HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum által berendezett, az 1956-os forradalomról szóló kiállítást. A miniszter beszédében hangsúlyozta 1956 hőseinek helytállását, hazaszeretetét, és megköszönte az Egyesült Államoknak, hogy olyan sok magyart befogadott a forradalom leverése után.

A tárcavezető az egyesült államokbeli hivatalos útja során látogatást tett az Arlingtoni Katonai Temetőben is, ahol kegyeletét leróva koszorút helyezett el az ismeretlen katona sírhelyénél, megtekintette az ünnepélyes őrsváltást, a „Lee House”-ban berendezett múzeumot és kiállítóhelyet, valamint tisztelgett az amerikai polgárháborúban harcoló magyar tábornokok nyughelyénél is.

A látogatás utolsó napján a delegáció útja a floridai Tampába vezetett, ahol dr. Simicskó István tárgyalt az Egyesült Államok Középső Parancsnokságának (US CENTCOM) parancsnokával, Joseph Votel vezér ezredessel és Mark Hicks vezérőrnaggyal, az Egyesült Államok Külön-



leges Műveleti Főparancsnokságának (US SOCOM) törzsfőnökével is. A honvédelmi miniszter ezt követően jelentette be, hogy hamarosan magyar összekötőt is küldhetünk a parancsnokságra, az US SOCOM-mal történő még szorosabb kapcsolat és a különleges műveleti képesség további fejlesztése érdekében.

## MEDÁLPARÁDÉ ▶



A kabuli MH Légi Tanácsadó Csoportban szolgálatukat befejező katonák munkáját ismerték el Mazar-e Sharifban. A csoport tagjai közül néhányan már korábban is szolgáltak a közép-ázsiai országban, akkor az afgán kezdő, haladó, valamint oktatói helikoptervezető-állomány felkészítése és kiképzése volt a feladatuk. A magyar hajózók és repülő-műszakaik most afgán kollégáik mentorálását végezték, egyéni beosztásokban. A külszolgálat eredményes és sikeres végrehajtásáért adományozott NATO Szolgálati Jeleket és Emléklapokat Egry József alezredes, az Afganisztánban szolgáló magyarok nemzeti rangidős képviselője nyújtotta át nekik.



*Kép és szöveg: honvedelem.hu*

## KÜLÖNLEGES ERŐPRÓBA ▶



Különleges megmérettetésen vettek részt az afganisztáni Mazar-e Sharifban szolgáló magyar katonák. Az öt kilométeres távot párokban indulva kellett leküzdeniük, közben tizenkét speciális feladat várt rájuk, amelyek közt egyebek mellett volt fal- és toronymászás, kúszás egy 30 méter hosszú csőben, akadályok közötti átjutás sötét helyiségben, gerendán-futás meder felett, szlalomozás abronccsal, csúszós, vizes domb megmásítása, valamint kötéllel történő átlendülés egy árok felett. A résztvevők a fizikai megterhelésen kívül a bajtársiasság és az együttműködési készség próbáját is kiállták, hiszen az eredményes szerepléshez a duó mindkét tagjának át kellett lépnie a célvonalat, és persze minden akadályt le kellett küzdeniük.

*Kép és szöveg: honvedelem.hu*



## BALKÁNI LÁTOGATÁS ▶



A balkáni térségbe látogatott Huszár János vezérőrnagy, az MH Összhaderőnemi Parancsnokság (MH ÖHP) parancsnoka és Négyesi Tibor főtörzszászlós, az MH ÖHP vezénylőzászlósa. A program során megtekintették az Opreh Level 2 gyakorlat záró mozzanatát, amelyen több magyar katona is részt vett az EUFOR Többnemzeti Zászlóalj (Multinational Battalion – MNBN) állományából, a logisztikai feladatok végrehajtásában pedig az MH EUFOR Kontingens 19. váltása fogadásbiztosító részlegének tagjai segítettek. Az EUFOR-misszióban szolgáló egyéni beosztású katonák, valamint az MH EUFOR Kontingens 19. váltásának műveleti területen tartózkodó katonái számára Huszár vezérőrnagy állománygyűlést tartott, amelyen elismerések átadására is sor került.

*Jely Gusztáv őrnagy; fotó: Földes Orsolya főtörzsrőrmester*





Az elmúlt egy évben Korom Ferenc dandártábornok volt a koszovói KFOR-misszió parancsnokhelyettese. A beosztást 2016. október 7-én az osztrák Christian Riener dandártábornok vette át. A pristinai KFOR-parancsnokságon tartott ünnepélyes átadás-átvételi ceremónián Giovanni Fungo vezérőrnagy, a KFOR parancsnoka köszönetét fejezte ki Korom dandártábornoknak a Koszovóban teljesített szolgálataért, s elismerésül medált adományozott neki. Az eseményen részt vett Huszár János vezérőrnagy, az MH Összhaderőnemi Parancsnokság (MH ÖHP) parancsnoka is, aki a Honvéd Vezérkar főnöke nevében ajándéktárgyat adott át, valamint MH ÖHP-parancsnoki elismerésben részesítette a leköszönő parancsnokhelyettest.

*Kép és szöveg: Kozák Piroska százados*

## ◀ BÚCSÚ KOSZOVÓTÓL



A NATO-parancsnokság szervezésében, illetve az EUFOR támogatásával rendeztek családi napot a sarajevói Butmir táborban. Az esemény számos programot kínált: az érdeklődőket technikai bemutató, játékos versenyek, illetve tombola várta. A rendezvényen az MH EUFOR Kontingens tizenkilencedik váltásában szolgáló magyar tűzszerészcsoporthoz is részt vett; az általuk felsorakoztatott technikai eszközök közül az Andros nevű tűzszerészrobot aratta a legnagyobb sikert a gyerekek és a felnőttek körében egyaránt.

*Honvedelem.hu*

*Fotó: MH EUFOR Kontingens*

## ◀ CSALÁDI NAP SZARAJEVÓBAN



Az MH KFOR Kontingens 15. váltásának századai lökiképzési felkészítéseken vettek részt. A Koszovóban állomásozó Keleti Többnemzeti Harccsoport állományában szolgáló amerikai katonák az Egyesült Államok hadseregében rendszeresített fegyverek használatát oktatták a magyar kontingens lövészeinek, a KFOR Harcászati Tartalék Zászlóalj kijelölt állománya számára pedig szimulációs lövészetet tartottak. A kiképzések során a magyar katonák kipróbálhatták az M4A1 típusú gépkarabélyokat, s néhányan a módosított M16 gépkarabéllyal is lőhettek.

*Kép és szöveg: Kozák Piroska százados*

## ◀ KÖZÖS LÖGYAKORLATOK



## Köszönet a családoknak

A HADSEREG  
LEGNAGYOBB  
DANDÁRJÁT  
IRÁNYÍTANI ÓRIÁSI  
ELISMERÉS, DE  
UGYANAKKORA  
FELELŐSSÉG IS EGY  
PARANCSNOK  
SZÁMÁRA. DR. RUSZIN  
ROMULUSZ DANDÁRTÁ-  
BORNOK A  
KÖZELMÚLTBAN  
KAPOTT LEHETŐSÉGET  
ARRA, HOGY AZ  
MH 5. BOCSKAI  
ISTVÁN  
LÖVÉSZDANDÁR  
PARANCSNOKAKÉNT  
KAMATOZTASSA  
EDDIG MEGSZERZETT  
PARANCSNOKI ÉS  
TÖRZSMUNKÁVAL  
KAPCSOLATOS  
TAPASZTALATAIT.



A „Bocskai” nemcsak a legnagyobb dandár, de abban is különleges, hogy alakulatai három helyőrségben diszlokálnak. Debrecenben állomásozik az 5/39. lövészászlóalj, valamint az 5/24. Bornemissza Gergely Felderítő-zászlóalj. Hajdúhadházon találjuk a dandár logisztikai zászlóalját, valamint műszaki századát (a település közelében terül el a gyakorló- és lőtér is). Jól távolabb, Hódmezővásárhely ad otthont az 5/62. és az 5/3. lövészászlóaljnak, valamint a műszaki zászlóaljnak – hogy csak a nagyobb szervezeti egységeket említsük. (Mindezek három helyőrség-parancsnokság működtetését is jelentik a dandár számára.)

– Miként lehet egy ekkora, és ilyen széttagoltan települt dandárt hatékonyan vezetni? – kérdezem Ruszin tábornokot, aki elsőre meglepő választ ad: havi 2–4000 kilométer autózással. Későbbi szavaiból azonban az is kiderül, hogy még sok minden más praktikaival is.

Igyekezett kialakítani egy olyan munkarendet, hogy egy héten egy napot Debrecenben tölthessen, egy napot Hódmezővásárhelyen, s legalább egyszer eljusson Hajdúhadháza is.

– Minimum egy alkalommal van „berendelésem”, de még így is marad egy „bónusz napom” – vázolja munkabeosztását. No, és ha a szolgálat



engedi, akkor a hétvége a Budapesten lakó családé. Akár már most is Debrecenbe költözhetett volna, de nyolcadik osztályos kislánya kérte, hogy mivel már eddig is négy különböző általános iskolában folytatta tanulmányait, legalább az utolsó évet jelenlegi tanintézetében fejezhesse be.

Persze nem az utazás a lényeg – tudom meg a tábornoktól. Egy újonnan kinevezett parancsnok esetében a személyes jelenlét elengedhetetlen, de ebből a jelenlegi kevés is elég, mert egy kiválóan működő rendszert örökölt elődeitől.

– Többek között az ő munkájuknak is köszönhetően tudom megvalósítani „mission command” vezetési elképzelésemet. Meggyőződésem, hogy egy dandárparancsnoknak irányelveket, követelményeket kell szabnia, támasztania, de a konkrét megvalósítás során már nem kell napi szinten ezekben részt vennie. Arra ott vannak a kiválóan felké-



# A BOCSKAIS KARJEL



Ruszín Romulusz az ISAF Északi Régió Parancsnokságát irányító Markus Kneip vezérőrnagy társaságában.



szült, tapasztalt alsóbb szintű parancsnokok – részletezi a tábornok.

Amikor arról kérdezem, hogy milyen dandárt vett át, először lakonikus választ ad: egy fáradt, de motivált csapatot. Aztán kifejti bővebben is. Ha az egész hadsereg létszámát nézzük, akkor tíz százalékuk a „Bocskainál” teljesít szolgálatot. A „harcoló” – vagy ahogy ő fogalmaz: a „lövészárokbá küldhető”, az MH Összhaderőnemi Parancsnokság irányítása alatt szolgáló – katonáknak pedig az egyharmada van az 5. dandárnál. Mindezen felül a teljes hadsereg harcjárműveinek kétharmada is náluk áll hadrendben.

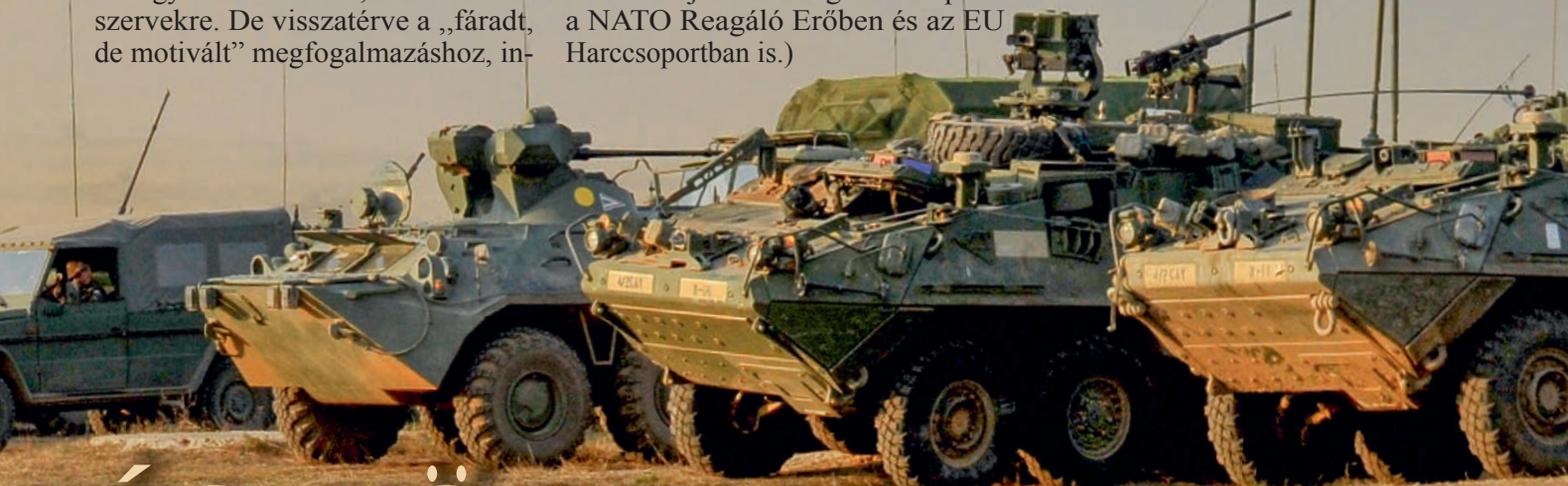
Éppen ezért parancsnoki „ars poeticája”: az adott szakterületen belül nem lehet jobb az 5. dandár alárendelt csapatainál. Ugyanúgy érvényes ez a lövészászlóaljakra, a felderítőkre vagy a műszakiakra, mint a vezető szervekre. De visszatérve a „fáradt, de motivált” megfogalmazáshoz, in-

doklásul megemlíti az elmúlt és a következő időszak legfontosabb eseményeit. A „Közös Akarat” feladatban – vagyis a határőrizetben – csaknem a dandár egyharmada vesz részt folyamatosan, közben pedig helytálltak kijelölt erőik a Brave Warrior 2016 elnevezésű gyakorlaton is. Felderítők amerikai és francia társaikkal közösen gyakorlatoztak ebben az időszakban, mások pedig most fejezték be a KFOR-ban, valamint az iraki kiképzés-biztosító kontingensben teljesített szolgálatukat.

– Nem szabad elfelejteni – mondja a parancsnok –, hogy a katonáknak biztosítani kell a megfelelő regenerálódási időt, szabadságot; mindezt ráadásul olyan körülmények között, hogy már készülnek a következő feladatra. (A KFOR-ba és Irakba is visszamennek hamarosan a „Bocskaisok”. De jövőre szolgálatba lépnek a NATO Reagáló Erőben és az EU Harccsoportban is.)

A fáradtság ilyen körülmények között természetes a tábornok szerint, a motiváltságot viszont nem csak az anyagiak jelentik. (Az elmúlt időszak bér-, lakhatási-, szociális intézkedései természetesen jelentősen javították a közhangulatot, de ez nem minden.) Meggyőződése, hogy ugyanilyen fontos a munkahelyi légkör, fontosak az értelmes feladatok, valamint a gondoskodás a „hátszagról”, a családokról.

– Azt szeretném látni, hogy reggelente nyugodt, a feladatára összpontosító, s nem mindenféle problémával küzdő katonák jönnek be a laktanyába. De – visszatérve a „mission command” vezetési elvekre – ez nem csak a dandárparancsnok,



# ZÉS KÖTELEZ

a tiszti vagy az altiszti kar feladata. Ebben a rajparancsnoktól kezdve a mentősofőrig, mindenkinek ki kell vennie a részét. Ezért is erősítünk rá az alegységparancsnokok felké-

szítésére, hiszen nap mint nap ők irányítják a kisebb-nagyobb kötelékeket. Ebben nagy segítségemre van Pasztercsák László törzsszásszlós, a dandár vezénylőzászlósa, akivel

már Szolnokon és Afganisztánban is együtt dolgoztam – jegyzi meg a dandártábornok.

Ennyi feladat mellett nem megkerülhető a kérdés: mikor jut idő kiképzésre?

A parancsnok szerint napjainkban a hagyományos értelemben vett kiképzés átalakult kissé: főleg feladat- és célorientált foglalkozásokat tartanak. Ugyanakkor, ha bármilyen célfelkészítés is folyik, igyekeznek beleszőni az úgynevezett általános – raj-, szakasz-, század- stb. – kiképzés feladatait is.

– Egy dologban nem engedek: a „Bocskai” karjelzés kötelez. Az 5. dandárnak nemcsak a hadseregben kell a legjobbnak lennie; a társadalom felé mutatott arca is a legjobb legyen. A hazaszeretetről tett tanúbi-

**A NATO Iraki Kiképző Missziójában különleges műveleti csoportparancsnokaként (álló sor, balról a negyedik).**



zonyságtól, a honvédelmi nevelésen keresztül, az erkölcsi feddhetetlenségig. Ha egy katonánkat – akár szabadsága idején, civil ruhában – ittás vezetésén érik tetten a rendőrei, azonnal eltávolítjuk a dandártól. De így jár az is, aki valamilyen – például családon belüli – erőszakos cselekményt követ el, vagy csak megbotránkozató viselkedésével méltatlanná válik az egyenruhához – mondja a dandárparancsnok.

A követelménytámasztáshoz azonban adni is kell.

– Igyekszünk a lehetőségeinkhez mért legjobb feltételeket biztosítani a szolgálatellátáshoz, s nem fedelkezünk meg a családokról sem. Elődeimnek köszönhetően kiváló családsegítő szolgálat működik a dandárnál, hiszen az egyik legna-

gyobb terhet az itthon maradtak viselik. Fontos, hogy ha a házastárs misszióban, gyakorlaton vagy a határon szolgál, akkor neki csak az adott feladatra kelljen összpontosítania. Ugyanakkor eközben az otthon maradt hitves is a nap huszonnégy órájában helytáll. Neveli a gyereket, intézi a hivatalos ügyeket, „topon” kell lennie a munkahelyén, és még folytathatnám a sort. Ezért köszönet illeti a családtagokat – hangsúlyozza a tábornok.

Mindezek ismeretében mi lehet a legnagyobb megtartó erő a dandárnál, s az új parancsnok milyen új utakat lát?

– Eddigi parancsnoki és törzstapasztalataim alapján úgy vélem, hogy az anyagiak mellett a legfontosabb a katonák számára a kiszá-

míthatóság, a vázolható közeli és távolabbi jövőkép. Annyit már e rövid idő alatt is sikerült elérnünk parancsnoktársaimmal az összes helyőrségben, hogy minden katonának meg tudjuk mondani, január közepéig mikor és hol számítunk rájuk. Persze ez a „régiekre” vonatkozik, s csak akkor, ha nem kapunk egy váratlan feladatot. Ami pedig a fluktuációt illeti, szerencsére megállt a negatív tendencia, ma már többen jönnek hozzánk, mint ahányan távoznak – akár szerződésük lejártával, akár más okból. E területen a legfontosabb feladatunk az újonnan érkeztek beillesztése és megtartása, hogy ne csak szinten tartsuk, hanem növeljük is létszámunkat – zárja a beszélgetést Ruszin Romulusz dandártábornok.



**Dr. Ruszin Romulusz**  
dandártábornok

Dr. Ruszin Romulusz dandártábornok a Kossuth Lajos Katonai Főiskola elvégzése után (tüzértiszt és földmérő mérnök szak) sorozatvető tüzéerként kezdte katonai pályafutását; előbb Tapolcán, majd Pécsen szolgált. A későbbiekben a székesfehérvári MH Szárazföldi Parancsnokság hadműveleti főnökségének doktrinális fő tisztje volt, majd az MH 25. Klapka György Lövészdandár megbízott hadműveleti főnökeként teljesített szolgálatot. 2006–2008 között az MH 34. Bercsényi László Különleges Műveleti Zászlóaljnál töltött be többféle beosztást, utoljára a megbízott parancsnoki teendőket látta el. 2009-től az MH 25/88. Könnyű Vegyes Zászlóalj parancsnokhelyettese, majd parancsnoka volt. 2014-ben került a Honvéd Vezérkar Hadműveleti Csoportfőnökségére, ahol több beosztás után csoportfőnökhelyettesnek, megbízott csoportfőnöknek nevezték ki.

Két jelentős misszióban vett részt. 2007–2008-ban a NATO Iraki Kiképző Missziójában volt különleges műveleti csoportparancsnok, 2011–2012-ben pedig az afganisztáni MH Tartományi Ujjáépítési Csoport 11. váltásának parancsnokaként, valamint Baghlan tartomány koalíciós rangidőseként teljesített szolgálatot.

Felkészültségét számtalan tanfolyamon bővítette. 1997 – NATO Orientációs Szakaszparancsnoki Tanfolyam, ZMNE; 1999 – NATO Orientációs Törzstiszti Tanfolyam, ZMNE; 2000 – intenzív, katonai szakanyaggal bővített német nyelvtanfolyam, ZMNE; 2005 – ECDL-tanfolyam, Neumann János Számítógép-tudományi Társaság; 2009 – Special Operations Combating Terrorismus (D-9201), USA; 2009 – Special Forces Advance Urban Operation Course, Germany, 10th US SF Group; 2011 – Special Operations Advance Combating Terrorismus, USA; 2015 – közigazgatási alapvizsga.

Német nyelvből katonai szakanyaggal bővített középfokú, angol nyelvből pedig bővített, felsőfokú nyelvvizsgával rendelkezik. Számtalan elismerése közül kiemelkedik a Magyar Érdemrend lovagkeresztje (katonai tagozat) kitüntetése, valamint a Magyar Tudományos Akadémia Pro Scientia aranyérme.

Százötven ejtőernyős ugrással rendelkezik. A Szolnoki Honvéd Ejtőernyős Sport Egyesület elnöke. Nős, két gyermeke van.

EMLÉKTÁBLÁT AVATTAK A DOBERDÓN



Az isonzoí front és a Doberdói-fennsíkért vívott csaták örökre beírták a nevüket a magyar történelembe – jelentette ki dr. Simicskó István az olaszországi Doberdón, az első világháborúban elhunyt katonák emléke előtt tisztelegve. A honvédelmi miniszter a Monte San Michele hegyen álló emlékműnél és az ott található múzeumnál mondott beszédében jelezte: 2018-ig folyamatosak lesznek a megemlékezések, s minden emlékhelyet, hadisírt rendbe hozat a tárcsa, hogy így is kifejezze tiszteletét az elesett katonák iránt. A doberdói harcok befejezésének 100. évfordulója alkalmából dr. Simicskó István és az olasz kormányt képviselő Massimo Panizzi tábornok kétnyelvű emléktáblát avatott fel a helyszínen.

*Honvedelem.hu/MTI; fotó: Soós Péter százados (HM HIM)*

KATONAI MEGFIGYELŐK TANFOLYAMA

Korunk egyik legnagyobb és legföltettebb értéke a biztonság, aminek a megőrzése a 21. század komoly kihívása – mondta Horváth Gábor dandártábornok, az MH Összhaderőnemi Parancsnokság szárazföldi haderőnemének megbízott főnöke, a XXXII. nemzetközi katonai megfigyelői tanfolyam (IMOC) záróünnepségén, az MH Béketámogató Kiképző Központ (MH BTKK) szolnoki bázisán. A háromhetes tanfolyam végeztével kilenc magyar és húsz külföldi katona vehette át oklevelét. Kiképzésüket a központ magyar szakemberei mellett Ausztriából, Bosznia-Hercegovinából és Finnországból érkezett instruktorok is segítették.

*Nyulas Szabolcs; fotó: Dévényi Veronika*



KOMMUNIKÁCIÓS TRÉNING



A Magyar Honvédség alakulatainak kommunikációs tisztjei, alisztjtjei és közalkalmazottjai részére szervezett továbbképzést a Honvédelmi Minisztérium kommunikációs osztálya Balatonakarattyán. Az MH Rekreációs Kiképzési és Konferencia Központban tartott kétnapos rendezvényen az alakulatok kommunikációs munkatársainak elméleti és gyakorlati felkészítését a HM Zrínyi Nonprofit Kft. újságírói, valamint Katonai Filmstúdiójának szakemberei segítették. A továbbképzés elsődleges célja az volt, hogy a kommunikációs beosztásban szolgáló katonák és civil alkalmazottak megismerjék a média működését, annak igényeit és elvárásait. A rendezvényen közel hetvenen vettek részt.

*Snoj Péter; fotó: Kálmánfi Gábor*

## SZÁLLÍTMÁNYKÍSÉRŐK FELKÉSZÍTÉSE

Az MH Katonai Közlekedési Központ idén is tanfolyamot szervezett a túlsúlyos és túlméretes közúti szállítmányok kísérőinek. A Táborfalván megtartott háromnapos képzésen tizenhét altiszt, illetve legénységi állományú katona vett részt; ők olyan alakulatnál szolgálnak, ahol közúti forgalomban használt túlsúlyos, túlméretes eszközök is találhatóak. A képzés során az eszközök biztonságos és szakszerű kíséréséhez szükséges közlekedésbiztonsági, közúti-műszaki és árufuvarozási ismeretek megszerzése, illetve a gyakorlati tudnivalók elsajátítása volt a cél. Az eredményes vizsgát tett katonák szállítmánykísérő végzettséget szereztek, továbbá a Nemzeti Közlekedési Hatóság által kiállított igazolást is kaptak.

*Kép és szöveg: Hegedüs Anita*



## KIKÉPZÉSI REPÜLÉSEK



Három kiképzési repülést tartott a közelmúltban az MH Pápa Bázisrepülőtéren állomásozó Nehéz Légi Szállító Ezred (Heavy Airlift Wing – HAW) a Balaton és térsége felett. A tizenkét nemzetet tömörítő stratégiai légi szállítási képesség (Strategic Airlift Capability – SAC) program C-17-es repülőgépeinek személyzetei mindenekelőtt az idei esztendő kiképzési programjában szereplő, alacsony magasságú navigációs feladatok végrehajtását gyakorolták. A kiképzési repülések célja, hogy fenntartsák a C-17-es repülőgépek személyzetének készségét a műveleti légi szállítási feladatok elvégzésére, a SAC-program 12 tagnemzetének követelményei alapján.

*Honvedelem.hu; fotó: planespotters.net*

## TARTALÉKOSOK KIKÉPZÉSE

Közel száz önkéntes műveleti tartalékos katonának tartott tíznapos kiképzést az MH vitéz Szurmay Sándor Budapest Helyőrség Dandár. A bevonultak számára nem volt ismeretlen az ilyenkor szokásos regisztrációs és egyenruha-átvételi procedúra, hiszen korábban már valamennyien átestek a tartalékosok alapszintű felkészítésén. Kiképzőik ezúttal az általános katonai ismeretek felfrissítésére helyezték a hangsúlyt annak érdekében, hogy a tartalékosok megismerjék az aktív állományból történt kiválásuk óta bekövetkezett változásokat, valamint az új eljárás módokat. A tíz nap során tehát főként ennek a célnak megfelelő elméleti és gyakorlati kiképzéseken, alaki és harcászati foglalkozásokon, valamint lövészetben vettek részt.

*Kép és szöveg: Snoj Péter*



## EMELKEDNEK AZ ILLETMÉNYEK



Sajtótájékoztatón jelentette be dr. Simicskó István honvédelmi miniszter, hogy novembertől emelkedik a légénységi állományba tartozó katonák illetménye. Ezáltal nemcsak őket kívánják még jobban megbecsülni, hanem a pluszilletmény révén is növelni akarják a honvédség munkaerő-piaci versenyképességét. A tárca vezetője emlékeztetett arra, hogy 2017 januárjában folytatódik a Magyar Honvédség valamennyi katonájának illetményemelése. A katonai életpályamodell részeként 2015 júliusában átlagosan 30 százalékkal nőtt a katonák fizetése, ezt követte idén januárban az újabb 5 százalékos növekedés, és 2019-ig minden egyes évben újabb 5-5 százalékkal nő majd a bérük.

Nyulas Szabolcs; fotó: Dévényi Veronika

## TISZTELGÉS A NŐK ELŐTT

– Kötelességünk tisztelni a nők előtt, kötelességünk emlékezni hősiességükre – jelentette ki Vargha Tamás, a Honvédelmi Minisztérium parlamenti államtitkára, miniszterhelyettes az „56 könnyesepp – Női sorsok” címmel rendezett kiállítás megnyitóján, a HM Hadtörténelmi Intézet és Múzeumban. A hatvan évvel ezelőtt történeteket felidézve az államtitkár példaként hozta fel az 1956. december 4-én tartott „asszonyok tüntetését” – hangsúlyozva, hogy a nők ott voltak mindenhol: sebesülteket ápoltak, röpcédulákat gyártottak, fegyverrel a kézben harcoltak, s így nemcsak a forradalom, de leverésének következményei is érintették őket. Az eseményeket speciális szemszögből bemutató tárlat decemberig lesz látható a múzeumban.

Révész Béla; fotó: Krasznai-Nehrebeczky Mária



## AZ EMLÉKEZÉS LÁNGJAI



A halottak napja alkalmából kegyeleti gyertyagyújtást rendeztek a HM Hadtörténelmi Intézet és Múzeum díszudvarán. A rendezvényen dr. Benkő Tibor vezérezredes, a Honvéd Vezérkar főnöke kiemelte: a lélekarhang az ünnepségen azokért szólt, akik hősi halált haltak hazájuk szolgálatában. Mint mondta, a halott katona nem ellenség többé, és mindent meg kell tenni, hogy az ország és a világ polgárai békében élhessenek. A rendezvény végén az egybegyűlteket elhelyezték a kegyelet gyertyáit és mécseseit a múzeum udvarán lévő emlékműnél.

Nyulas Szabolcs; fotó: Rácz Tünde

## TIZENÖT ÉVES A MATASZ

Megalakulásának 15. évfordulója és a magyar tartalékosok napja alkalmából tartott ünnepi rendezvényt a Magyar Tartalékosok Szövetsége (Matasz) a Nemzeti Közszolgálati Egyetem (NKE) Hungária körúti campusán. A Honvédelmi Minisztérium és a Honvéd Vezérkar nevében Kun Szabó István vezérőrnagy, miniszteri biztos köszöntötte a résztvevőket. A tábornok rámutatott, hogy a Matasz jó időben, kellő szaktudással alátámasztva kezdte meg működését, a tavalyi évtől új lendülettel, az aktuális kihívásoknak megfelelően tevékenykedik, a következő esztendőök haderőfejlesztésében pedig kiemelt szerep vár rá. A rendezvény Széles Ernő nyugállományú dandártábornok, a Matasz elnökének köszöntőjével, illetve elismerések átadásával folytatódott, s a Honvéd Együttes műsorával zárult.

*Révész Béla; fotó: Tóth László*



## HAGYOMÁNYÖRZŐK A MONOSTORI ERŐDBEN



Immár tizenötödik alkalommal rendezték meg a komáromi Monostori Erődben a második világháború korát idéző nemzetközi hagyományörző találkozót és hadijátékot. A rendezvény első napján a magyar hagyományörzők számára egész napos kiképzést szerveztek, míg a külföldről – Csehországból, Szlovákiából, Lengyelországból és Németországból – érkezett csapatok a háború egyik korai szakaszának eseményeit mutatták be. Másnap az egyik, 1944-ben megvívott magyarországi csatát játszották újra egy korabeli lajstromjelű magyar vadászgép közreműködésével. A hadijáték nagy sikert aratott a közel kétezer látogató körében.

*Udovecz György; fotó: Nagy Katalin és Kránicz Csaba*

## PRÁGÁBAN A MAGYAR LABORATÓRIUM

Az MH Egészségügyi Központ szakemberei Prágában, a Future Forces Forum nemzetközi hadiipari kiállításon is bemutatták a HM EI Zrt. által fejlesztett mobil biológiai laboratórium-komplexumot. A konténer a nagy mobilitású, műveleti területen is használható biológiai laboratóriumok új generációs változata, főként a különböző fertőző ágensek gyors és nagy érzékenységű kimutatására alkalmazható eszköz. Emellett hatékonyan használható a civil szférában, a biovédelem, a járványügy és a katasztrófavédelem területén is. A veszélyforrás közelébe telepíthető diagnosztikai képességnek különösen az azonnali reagálást igénylő események során van létjogosultsága, mivel elősegíti a gyors döntéshozatali folyamatot, és lehetővé teszi a megfelelő ellenintézkedések időbeni megkezdését.

*Kép és szöveg: honvedelem.hu*



## Tapasztalatcsere Szlovákiában

AZ MH 12. ARRABONA LÉGVÉDELMI RAKÉTAEZRED RENDSZERESEN VESZ RÉSZT NEMZETKÖZI GYAKORLATOKON. MÁR CSAK AZÉRT IS, MERT HAZÁNKBAN NINCS OLYAN LŐTÉR, AHOL LÉGVÉDELMI RAKÉTA-ÉLES LÖVÉS ZETET LEHETNE VÉGREHAJTANI. BÁR A SZLOVÁKIÁBAN RENDEZETT TOBRUQ LEGACY 2016 NEVŰ TÖBBNEMZETI GYAKORLATON NEM VOLT ÉLES RAKÉTAINDÍTÁS, UGYANAKKOR FIGYELEMRE MÉLTÓ TÉNY, HOGY A GYŐRIEK TECHNIKAI ESZKÖZEI JÓVAL GYORSABBAN ÉRTEK KI A HELYSZÍNRE, MINT EDDIG BÁRMIKOR.



**GYORSABBAN,  
HATÉKONYABBAN**

Mégpedig azért, mert Győr városának segítségével – más, civil projektekhez kapcsolódva – új homlokrakodó épült a laktanya határán belül, ami jelentősen egyszerűbbé teszi a kirakodás és a berakodás folyamatát. Ugyanis ahhoz, hogy a győriek elérjék a vasúti csatlakozás helyét, eddig körülbelül nyolc kilométeres menetet kellett végrehajtaniuk a győrszentiváni vasútállomásra, ahol aztán úgynevezett oldalrakodó segítségével tudták csak bevagonírozni technikai eszközeiket. A hatvan tonna teherbírású, huszonöt méter hosszú, hat méter széles és száztizenkét centiméter magas – a vasúti előírások mindegyikének megfelelő – szabvány homlokrakodóval viszont a katonák laktanyán belül, egyszerűbben, gyorsabban és biztonságosabban tudják elvégezni ezt a feladatot. Szakemberek szerint ugyanis a különféle haditechnikai eszközök és gépjárművek vezetőinek sokkal könnyebb a homlokrakodóról



(azaz szemből) a manőverezés, nem beszélve az úgynevezett műveleti biztonságról. Hiszen így a laktanyán kívülről már senki sem láthatja, ha az ezred kisebb vagy nagyobb alegysége megmozdul. Szintén nem mellékes szempont, hogy a berakodást

követően a szerelvény gyakran csak másnap indul útnak, így korábban a rakomány megfelelő szintű őrzés-védelméről is gondoskodni kellett. Egyébként a homlokrakodó kivitelezése közel negyed évet vett igénybe, és a műszaki létesítmény egy



Az új homlokrakodó átadó ünnepségén Fekete Dávid, Győr alpolgármestere beszédében méltatta a légvédelmi rakétaezred képességeit. Elmondta: a város és katonai alakulata korábban is számos alkalommal működött együtt sikeresen, a „lérakosok” jelentős szerepet töltenek be Győr életében.





év próbaüzem után a közelmúltban kapott végleges használatbavételi engedélyt. Szerencsés időzítés, mert így az alakulat, már jóval az átadónemesség előtt, élesben tesztelhetette az új műtárgyat, és indulhatott el gyorsított menetben a Tobruq Legacy 2016 nemzetközi hadgyakorlatra.

A nyolc nemzet több mint ezeröttszáz katonája részvételével megrendezett harcászati légvédelmi gyakorlaton az MH 12. Arrabona

Légvédelmi Rakétaezred Kub és Mistral fegyverrendszerrel, valamint a szükséges vezetési és támogató elemekkel képviselte hazánkat. A gyakorlat forgatókönyve szerint a görög cseh bajtársaikkal együtt alakítottak ki közös légvédelmi rakétacsoportosítást. A sajtónapon a nemzetek alakulatai statikus és dinamikus bemutató keretében szemléltették technikai eszközeiket és képességeiket.

Európa legnagyobb légvédelmi rakétás hadgyakorlatán a görögök nem csupán skarlátpiros baretjükkel, hanem katonai teljesítményükkel is felhívták magukra a figyelmet. Igaz, ezen rakétás berkekben már egyáltalán nem lepődnek meg, hiszen a tavalyi, éleslövészettel egybekötött hadgyakorlaton is brillíroztak. Az idén, Lest gyakorlóterén ugyan nem láthatunk éles rakétaindítást, de nem érdemes ezen bánkódni, mert katonáink a szövetséges országokkal együtt közösen fejleszthették képességeiket, illetve tanulhattak egymástól.

Kezdetnek mindjárt egy szlovák Mi-17-es helikopter két Blackhawk kíséretében „támadást” intézett különböző védett, szárazföldi célok ellen. Később



Peter Gajdos szlovák védelmi miniszter a Tobruq Legacy 2016 gyorsértékelésében kiemelte: ez a kiképzés kiváló lehetőséget nyújtott a légvédelmi rakétásoknak arra, hogy gyakorolják a közös munkát. Mint fogalmazott: az ideális állapot az, ha a katona gyakorlóterén tartózkodik. Ezt követően személyesen gratulált többek között a győri katonák teljesítményéhez is.

tovább fokozódott a nemzetközi légi helyzet, azaz megjelent három L-159-es ALCA, majd pedig egy magyar Gripen érkezett, két szlovák MiG-29-es kíséretében. (Egyébként a kecskeméti légibázisról felszálló gépeink a gyakorlat két hete során több alkalommal segítették a légvédelmi rakétások munkáját.) Természetesen hiába váltogatta repülő-profiljait az ellenerő, mert a felderítést követően a közös, szövetséges légvédelem rendre azonosította és „megsemmisítette” a támadókat.

Könczöl Ferenc ezredes, az alakulat parancsnoka

szerint az ehhez hasonló, nemzetközi környezetben zajló kiképzés lehetőséget ad a győri rakétások számára szakmai tudásuk, illetve légvédelmi oltalmazással kapcsolatos tapasztalataik cseréjére, valamint harcászati alapelveik, technikáik és eljárásaik finomítására. Mint mondta: békehelyzetből kiindulva gyakorolhatták a válság-, illetve a háborús helyzetben alkalmazandó eljárásokat.

– Mind az elméletet, mind a gyakorlatot tekintve rendkívül jól szerepeltek katonáink. Kiképzettségi szintjük a nemzetközi átlag felett van. Mivel hazánkban mi

vagyunk az egyetlen légvédelmi rakétás alakulat, a különböző fegyver- és kommunikációs rendszerekkel történő tapasztalatszerzésre csakis az ehhez hasonló gyakorlatokon van lehetőségünk. Külön szerencse, hogy a környező országok hadsergei is zömmel hasonló elveken alapuló és gyártású technikai eszközöket használnak. Összességében szövetségeseink előtt is bizonyítottuk, hogy jó úton járunk, és bármikor képesek vagyunk különféle műveletek során összehangoltan végrehajtani a közös feladatokat – összegezte tapasztalatait a parancsnok.



Érdekesség, hogy a Szlovákiában rendezett gyakorlaton részt vett egy fekete párduc is. A csehek ugyanis gondoltak egyet, és a fényképünkön látható különleges festéssel látták el az egyik önjáró felderítő és rávezető állomást (SZURN).

Tökéletes helyszínen gyakoroltak

# BÚVÁROK A BÁNYATÓBAN

SZENTESI MŰSZAKI ÉS BUDAPESTI TŰZSZERÉSZBÚVÁROK GYAKOROLTAK A HEGYESHALMI BÁNYATÓBAN. AZ EGYHETES KIKÉPZÉSEN A MÉLYMERÜLÉS (SZAKSZÓVAL DEKOMPRESSZIÓS MERÜLÉS) ELMÉLETI ÉS GYAKORLATI FOGÁSAIT SAJÁTÍTOTTÁK EL, FRISSÍTETTÉK FEL.

**M**inden civil és katonai bűvár számára elengedhetetlen a dekompresziós merüléshez szükséges tudás. Hiszen akármilyen célból is merészkednek nagyobb mélységbe, létfontosságú elveket és szabályokat kell betartaniuk annak érdekében, hogy épségben vissza is térhessenek a vízfelszínre.

– Minél mélyebbre megy a bűvár, annál több nitrogén halmozódik fel a vérben, amit a felszínre emelkedés során, bizonyos mélységeken történő megállással ki kell üríteni a szervezetből – hallhattuk Debreczeni László főtörzsőrmestert, az MH 37. II. Rákóczi Ferenc Műszaki Ezred bűvárkiképző altisztjét. Bagi László százados, az MH 1. Honvéd Tűzszerész- és Hadihajós Ezred beosztott tisztje még ennél is szakszerűbb magyarázatként hozzátette:

– Egy ilyen merülésnél, ha egy adott mélységen eltöltünk egy bizonyos időt, visszatéréskor de-

kompresziós megállókat kell beiktatnunk. A túl gyors felszínre emelkedés során ugyanis a szervezetben felgyülemlett nitrogén térfogata megnövekszik; ez dekompresziós betegséghez vezet, ami akár halálos is lehet.

Tehát a megállókkal tarkított visszatérés a bűvárok biztonságát szolgálja, ahogy az is, hogy a partra érve első útjuk a mentőautóhoz vezet, akkor is, ha nem történt semmi baj. Pár percen át százszázalékos oxigént lélegeznek be, s ez segít a szervezetben maradt nitrogén kiürítésében. Természetesen a szakembereket semmi sem érheti váratlanul. Abban az esetben, ha bárki a meghatározott idő előtt érne a vízfelszínre, azonnal a helyszínen lévő dekompresziós keszonkamrába kerülne, ahol pillanatok alatt – persze száraz körülmények között – úgymond visszaviszik a „szükséges mélységbe”, az ott uralkodó

nyomásba. Az így stabilizált állapotú bűvár már szállítható is lenne a további kórházi ellátás helyszínére.

A hegyeshalmi bányató több szempontból is tökéletes helyszín a gyakorláshoz. Mint a szakemberektől megtudtuk, akár 35–40 méteres mélységbe is le lehet merülni, s ez a hazai vizek viszonylatában ritka lehetőség. Mindemellett kedvező időjárási körülmények között kiváló látási viszonyok segítik a bűvárokat. Az már csak hab a tortán, hogy a helyet egy győri bűváregyesület is használja, sőt



rendkívül izgalmas pályát rendeztek be a víz alatt. Aki lemerészkedik a tó fenekére, akár egy telefonfülkét is találhat, sok egyéb érdekes, a víz alatt nem megszokott tárggyal egyetemben.

A foglalkozás – amelyen már csak a II. osztályt elért búvárok vehetnek részt – célja az alapok elsajátítása, persze mindez a valóshoz közeli szituációk gyakorlásával. Az egyik merülési helyen a tűzserézbúvárok sisakos nehézbúvár-felszereléssel indultak a tófenékre, imitálva egy-egy ott megtalált robbanótest mentesítését, a szentesi műszaki búvárok pedig tárgykiemelést hajtottak végre emelőballonok segítségével.

Ahogy a szakemberek fogalmaznak, ezek a foglalkozások rendkívül fontosak a katonai búvárokban, hiszen sosem lehet eleget gyakorolni azokat a fortélyokat, amelyek adott esetben akár életet is menthetnek.

– Örülünk annak, hogy eljuthattunk ide, s valahányszor van rá lehetőség, mindenképpen megragadjuk az alkalmat, hiszen minden tűzserézbúvárnak nagyon hasznos



a tapasztalatszerzés, létfontosságú, hogy készségi szinten alkalmazzuk a dekompresziós eljárásokat – fogalmazott Bagi László százados. Debreczeni László főtörzsőrmester pedig saját tapasztalatai alapján hozzáfűzte:

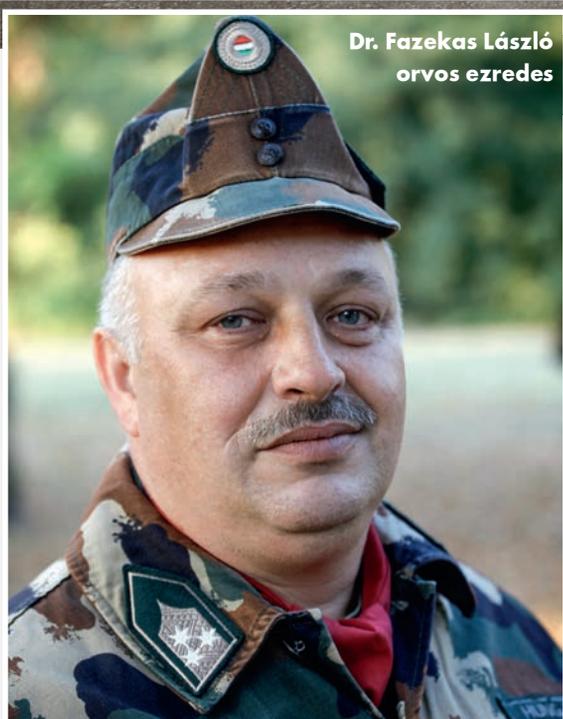
– Mint minden búvárnak, a gyakorlás nekünk, katonai búvároknak is fontos, hiszen soha nem tudhatjuk, hogy milyen mélységben kell majd végrehajtanunk különböző feladatokat. Mindezt úgy, hogy megőrizzük a magunk és bajtársaink testi épségét.



# Tudásközpont és tudásmenedzselés



# ÉLETERŐS HARCOSOK



Dr. Fazekas László  
orvos ezredes

A MAGYAR HONVÉDSÉG EGÉSZSÉGÜGYI „FELLEGVÁRÁBAN”, BUDAPESTEN, A HONVÉDKÓRHÁZ RÓBERT KÁROLY KÖRÜTI TELEPHELYÉN MŰKÖDIK A NATO KATONA-EGÉSZSÉGÜGYI KIVÁLÓSÁGI KÖZPONT (NATO KEEK, ANGOL NEVÉN NATO CENTRE OF EXCELLENCE FOR MILITARY MEDICINE – MILMED COE). A SZERVEZET IGAZGATÓI TEENDŐIT 2016. JÚLIUS KÖZEPÉN DR. FAZEKAS LÁSZLÓ ORVOS EZREDES VETTE ÁT.



Magyarország 2009-ben kapta meg a NATO-akkreditációt arról, hogy Budapesten kezdheti meg működését a Katona-egészségügyi Kiválósági Központ. Az intézmény feladatköre folyamatosan bővül, de kiemelt funkciói az alapítás óta nem változtak: a katonai egészségügyi képzés, a közös koncepciók, szabályrendszerek kidolgozása, valamint a hadművelleti területen szerzett tapasztalatok feldolgozása élvez prioritást. A központ felelős a NATO parancsnoki szintű támogatásáért a katonarovlás terén, de részt vesz a katonai szövetség munkacsoportjainak tevékenységében is. Állományának és költségvetésének 60 százalékát a Honvédelmi Minisztérium biztosítja. Az intézmény hatékonyságát jelzi, hogy a NATO Egészségügyi Szolgálatfőnökeinek Bizottsága (COMEDS) 2015-ben a NATO KEKK-nek ítélte oda a Dominique-Jean Larrey-díjat, amely a bizottság által adható legmagasabb szintű elismerés. A díjat azon személyek vagy szervezetek munkájának elismerésére alapították, akik vagy amelyek különösen sokat tesznek a NATO egészségügyi transzformációjáért, többnemzeti elvén népszerűsítéséért és a nemzetek közötti hatékonyabb együttműködés elősegítéséért.

részt vállalt. A megalakulás óta Fazekas ezredes a NATO KEKK harmadik igazgatója; az első Kopcsó István dandártábornok volt. A pozícióba a német és a magyar fél váltva delegál szakembert.

## SPECIÁLIS SZAKTERÜLET

– Megmondom őszintén, amikor a központ nevét először hallottam magyar fordításban, nekem is nagyon furcsának hatott. Ha rajtam múlt volna, akkor az angol kifejezést „tudásközpont”-nak magyarítom. A NATO kiválósági központjai ugyanis valójában olyan tudásközpontok,

amelyek egy-egy speciális szakterülettel foglalkoznak. Magyarországon ez a szakterület a katona-egészségügy. Rajtuk kívül még 23 kiválósági központ működik a NATO-ban, amelyek megalapítását a szövetség 2002-es prágai csúcstalálkozóján határozták el. Ezután jöttek létre ezek a hiányképességekkel foglalkozó szervezetek, amelyekkel a szövetség választ adott az akkori kor kihívásaira – tudtuk meg dr. Fazekas László ezredestől.

Az igazgató hozzátette: a kiválósági központok – így a budapesti is – a NATO mindennapi missziós és egyéb feladataitól függetlenül végzik munkájukat, elemezve, értékelve,

Elő hallásra különösnek tűnik, de a NATO alárendeltségébe tartozó, nevében az „egészségügyi” kifejezést is viselő intézményben nem gyógyító munkát végeznek, hanem egyfajta „tudásközpontként” működik. Legfőbb feladata pedig az, hogy elősegítse a NATO egészségügyi képességeinek fejlődését, és növelje az egészségügyi csapatok közötti interoperabilitást. Dr. Fazekas László orvos ezredes 2016. július 14-én vette át a NATO KEKK igazgatói beosztását német kollégájától, dr. Stefan Kowitz dandártábornoktól, de már korábban is a szervezetnél dolgozott; az elmúlt három évben annak igazgatóhelyettese és törzsfőnöke volt. Sőt, már 2008-ban, a központ megalakításában is tevékeny





megszűrve, nyilvánosságra hozva a szakterületeikről érkező hatalmas mennyiségű információt.

– Ez az úgynevezett tudásmednezselés. A mai világban ugyanis olyan mennyiségű információ érhető el bárki számára, hogy az már szinte kezelhetetlen, és képtelenség feldolgozni. A kiválósági központok feladata, hogy megmondják: az adott szakterületen dolgozók számára mi használható fel ebből az információ-áradatból – jegyezte meg az ezredes.

A tapasztalatokat a NATO KEKK weboldalán (<http://www.coemed.hu/>)

mindenki számára elérhetővé teszik. Jelenleg több mint hatszáz ilyen feldolgozás tölthető le az internetes felületről, ahol a NATO-ban használt 74 egészségügyi doktrínát is megtalálhatják az érdeklődők.

## KÉTÉVENTE GYAKORLAT

A NATO Katona-egészségügyi Kiválósági Központ másik fő tevékenységi köre a képzés és a kiképzés. Ennek leglátványosabb része a kétévente megrendezendő Vigorous Warrior el-

nevezésű gyakorlatsorozat, amelynek fedőnevét leginkább „életerős harcos”-ra lehetne fordítani.

– A kollektív kiképzés legbonyolultabb formája ez a gyakorlat, amelyre 2011-ig nem volt példa a NATO-ban. A KEKK ekkor szervezte meg először a kiképzési rendezvényt Magyarországon – mondta Fazekas ezredes, hozzátéve: 2013-ban Németország, 2015-ben pedig Csehország adott otthont az eseménynek. Első alkalommal öt nemzet képviselői vettek részt, 2013-ban már tizenegy ország katona-egészségügyi szakemberei gyakorlatoztak, tavaly pedig tizenhat részt vevő nemzetet regisztráltak.

– A jövő évi, újra Németországban megrendezendő Vigorous Warrior 2017-re eddig húsz nemzet szakemberei jelezték részvételüket. Érdekes, hogy nemcsak Európából érkeznek majd közreműködők, hanem például Új-Zélandról is. A Berlin közelében található Lehnin kiképzési bázisra tervezett erőpróba középpontjában a biológiai védelemmel kapcsolatos tevékenységek gyakorlaltása áll majd; ez szerepelt egyébként a tavalyi, csehországi kiképzés fókuszában is. A különbség annyi, hogy a 2015. évi rendezvény forgatókönyve egy missziós tevékenységen alapuló feladat volt. Jövőre viszont a „kollektív védelemre” épülő szcenárió szerinti gyakorlatot tervezzük, amelynek során a védelmi harc egészségügyi biztosítását gyakoroljuk – hangsúlyozta Fazekas László, majd arról beszélt, hogy mivel a NATO 5. cikkelye szerinti műveletek nem statikus környezetben valósulnak meg (ellentétben a missziós tevékenység egészségügyi biztosításával), a 2017-es gyakorlaton egy tábori kórházzal is végrehajtanak manővereket, ahogy az a valóságban történne.

Dr. Fazekas László orvos ezredes 1980–1984 között a nyíregyházi katonai kollégiumban tanult, onnan felvételizett Leningrádba, a Kirov Katonaorvosi Akadémiára. Első tiszti beosztását 1991-ben Nyíregyházán, a Vay Ádám Ellátószázalónál kapta meg. Az alakulat 2001-es felszámolását követően Székesfehérvárra, az MH Szárazföldi Vezérkar Egészségügyi Főnökségéhez került gyógyító főorvosnak, majd Debrecenben, az MH 5. Bocskai István Gépesített Lövészdandár Egészségügyi Központjának parancsnoka lett. 2005 és 2008 között Olaszországban, Nápolyban, a NATO Déli Összhaderőnemi Parancsnokság Egészségügyi Főnökségének főnök-helyetteseként szolgált. 2008 szeptemberétől a NATO KEKK kiképzési osztályának vezetője, 2013. december 16. és 2016. július 13. között a központ igazgatóhelyettese és törzsfőnöke, 2016. július 14-től pedig annak igazgatója. Háziorvosi szakvizsgáját 1997-ben szerezte meg a Debreceni Orvostudományi Egyetemen. Orosz és angol nyelvből felsőfokú, C-típusú nyelvvizsgával rendelkezik. Nős, két fiú apja.



– Vagyis a személyzet letelepíti a kórházat, elérik a készenléteket, imitált sérülteket fogadnak, akiket el kell látniuk. Ezt követően érkeznek a menetparancs, összehajóznak, áttelepülnek az új helyszínre és ott kezdődik minden előlről – sorolta az igazgató.

## A VESZTESÉG MINIMALIZÁLÁSA

– Mindez hatalmas feladat, ezért is kell gyakorolni. Az utóbbi években nem mozdultunk a letelepített tábori kórházakkal. Ugyanakkor például egy mai, ROLE-II-es, ROLE III-as szintű kórház elképzelhetetlen CT nélkül, márpedig egy ilyen berendezés mozgathatóságának megvannak az előírt paraméterei – miként kell becsomagolni, szállítani –, így szükséges ennek gyakorlása is – mondta az ezredes, aki szerint a Vigorous Warrior azt szolgálja, hogy a különböző NATO-missziókban vagy egyéb más feladatok során az egészségügyi szakemberek zökkenőmentesen tudjanak együtt dolgozni, életeket menteni.

– A szövetségben belül alapvetően az egészségügyi veszteség minimalizálása, így a mi munkánk során megengedhetetlen a hiba, ugyanis az élethez kerülhet – hangsúlyozta az orvos ezredes.

Természetesen a 2017-es Vigorous Warrior gyakorlatra készüléssel túl több más feladata is van a NATO Katona-egészségügyi Kiválósági Központnak. Évente százánál is több projektet hajtanak végre, s mindemellett azon is folyamatosan dolgoznak, hogy további nemzetekkel bővüljön a központ. Jelenleg két országgal folytatnak előrehaladott tárgyalásokat, így várhatóan rövid időn belül az Amerikai Egyesült Államok és Szlovákia is csatlakozik a kilenc jelenlegi tagál-



lamhoz, Belgiumhoz, Csehországhoz, az Egyesült Királysághoz, Franciaországhoz, Hollandiához, Németországhoz, Olaszországhoz, Romániához és Magyarországhoz.

Az ezredes szerint az is természetes, hogy a NATO KEKK munkatársai nagyon jó viszonyt ápolnak a Magyar Honvédség egészségügyi

szakembereivel. Ehhez az a tény is hozzájárul, hogy a kiválósági központ az MH Egészségügyi Központ Róbert Károly körüli telephelyén működik.

– Napi szinten tartjuk a kapcsolatot a magyar kollégákkal, akik a központ által szervezett szakmai továbbképzéseken, programokon is részt vesznek – zárta a beszélgetést az igazgató.



Híradószázad – NATO-alárendeltségben

# A MAGYAR FEHÉR HOLLÓ

RITKA, MINT A FEHÉR HOLLÓ, TARTJA A JÓL ISMERT SZÓLÁS. KATONAI BERKEKBEN MINDEZ ÚGY HANGZANA: RITKA, MINT A DCM-SZÁZAD. RITKA ÉS NEM IS ANNYIRA ISMERT. MAGAZINUNKBAN EZÉRT MOST BEMUTATJUK AZ ÉSZAK-ATLANTI SZERZŐDÉS SZERVEZETÉNEK EGYIK LEGSPECIÁLISABB MAGYAR SZÁZADÁT.

**K**ezdjük némi angol nyelvleckével: a DCM többszörös betűszó, telepíthető híradó és informatikai modul jelent (Deployable CIS Module) – érthető okokból tehát a továbbiakban maradunk a DCM rövidítésnél. Ami már csak azért is helytálló, mert a Székesfehérváron állomásozó híradószázad – egyedülként a haderőben – nem a Magyar Honvédség szervezeti rendjébe tartozik, hanem teljes mértékben NATO-alárendeltségben, a szövetség parancsnoki struktúrájának részeként végzi feladatait. A kizárólag magyar katonákból álló, a NATO Híradó és Informatikai Csoport (NATO Communications and Information Systems Group) alárendeltségében szolgáló és a 3. NATO-híradózászlóalj állományába tagozódó magyar

század (DCM-E) mellett összesen tizenhét ugyanilyen felépítésű alakulat létezik a világon. S hogy miért létfontosságú a munkájuk? Mert lehet valaki jó stratégia, rendelkezhet akármilyen gyorsan bevethető erővel, biztonságos, folyamatos, illetve megbízható híradó és informatikai rendszer nélkül mindez fabatkát sem ér. A DCM-század, ez a mobil, tábori informatikai alegység viszont képes arra, hogy egy települő NATO-parancsnokság részére minden időben, a Föld bármely pontján biztosítsa a hatékony és eredményes működéshez szükséges híradó és informatikai szolgáltatásokat. Noha szakterületük mellőzi a látványosságot, mégis különleges, hiszen munkájuk eredményeképpen lehet vezetni a különféle szövetséges erőket.

1999-ben a washingtoni NATO-csúcstalálkozón döntöttek a katonai szervezet válságkezelő képességének fejlesztéséről – ez volt az úgynevezett Védelmi Képességek Kezdeményezés, angolul Defence Capabilities Initiative –, amelyet az 1. és 2. NATO-híradózászlóalj megalakítása követett. A megnövekedett terhek enyhítése érdekében 2010-ben létrehozták Lengyelországban a 3. NATO-híradózászlóaljat, és körkérdezt intéztek a szövetséges tagállamokhoz: melyikük vállalna szerepet a képesség bővítésében? Hazánk jelentkezett, így 2008 decemberében – akkor még az MH 43. Nagysándor József Híradó- és Vezetéstámogató Ezred alárendeltségében – létrehozták a magyar DCM-századot. 2009 már-



Dózsa László őrnagy

ciusában el is kezdték a beosztások feltöltését. Akkor került a parancsnoki beosztásba Dózsa László őrnagy, aki jelenleg is vezeti a századot.

– Gyakorlatilag teljesen új képességet kellett létrehozni, ami évekbe tellett. Mindez magában foglalta a személyi állomány kiválasztását, át- és kiképzését, a szervezet működéséhez szükséges dokumentumok elkészítését, valamint az alegység számára nélkülözhetetlen infrastruktúra kialakítását. Irodaépületünk 2011-ben készült el, egy évre rá pedig átvehettük a gépjárműtelephelyet is. Századunk 2013-ban került NATO-alárendeltségbe. A teljes infrastruktúra 2014-re állt össze, ezt követően értük el a kezdeti készenlétet. Természetesen az elmúlt években, befogadó nemzeti támogatás részeként, sőt azon túlmenően is, óriási segítséget kaptunk az MH 43. Nagysándor József Híradó- és Vezetéstámogató Ezredtől, valamint az MH Összhaderőnemi Parancsnokságtól. A DCM-század katonái 2011 óta tizenegy európai és ázsiai országban összesen 200 tanfolyamot végeztek el.

Mind a feladat-végrehajtás, mind a hozzáállás terén nemzetközi és hazai tekintetben is a legmagasabb elismerés hangján beszélnek a magyar DCM-századról. Jól jelzi mindezt, hogy 2014-ben az alakulat – mint a NATO Híradó és Informatikai Csoport legjobb százada – magasabb parancsnoki elismerést kapott. Ugyanebben az évben Dózsa László őrnagy munkáját egyéni elismeréssel is honorálták.



Emellett tíz különböző európai állam területén huszonegy nemzetközi gyakorlaton vettünk részt. A század leterheltségére jellemző adat, hogy állományunk tagjai tavaly fejenként átlagban több mint száz napot töltöttek külföldön; gépjárműveink pedig az elmúlt öt év alatt több mint 410 ezer kilométert futottak – összegzi az elmúlt öt évet a parancsnok.

A DCM-század egy-egy feladata természetesen már az adott gyakorlat tervezési fázisában megkezdődik. Az elméleti felkészülés után a híradókatónak előzetesen bejárják a helyszínt, felmérve a lehetőségeket, és azt, hogy a tervezők konkrétan miként is képzelik el a híradó és informatikai biztosítást. Harmadik fázisként készül el a saját belső terv – külön híradó, informatikai, információvédelmi és logisztikai –, majd a gyakorlat eredményes végrehajtása érdekében megtörténik a szükséges híradó és informatikai eszközök igénylése, továbbá a személyi állomány kijelölése. A megfelelő adminisztrációt követően pedig megkezdődik a menet (saját gépjárművekkel vagy repülőgéppel) a gyakorlat helyszínére. A megérkezés után telepítik az eszközöket, kiépítik a hálózatot, majd folyamatos ügyfélszolgálatot (Service Desk) üzemeltetnek. Kezelik a felmerülő problémákat, elhárítják a hibákat, illetve kielégítik az újonnan ke-

letkezett igényeket – azaz például új munkaállomást telepítenek.

– Több emlékezetes gyakorlatunk közül most kettőt említek. Egy alkalommal, NATO-szintű ellenőrzés keretében, az előírt rövid készenléti időn belül kellett felkészülnünk és áttelepülnünk Litvániába. Ez nagy kihívást jelentett mind az alegység, mind az azt kiszolgáló szervezetek számára, de sikeresen megoldottuk. 2013 végén pedig, a Lettországból megrendezett Steadfast Jazz 2013 gyakorlaton, többnemzeti környezetben kellett több mint nyolcszáz felhasználót kiszolgáljunk. Ez több szempontból is különösen érdekes feladatnak számított. Egyrészt magyar és cseh katonákból álló csapatot irányítva végeztük a munkát, másrészt ekkora létszámnál már nagyon sok hiba generálódhat az általunk üzemeltetett rendszerek alkalmazásakor, ezekre pedig folyamatosan és rugalmasan reagálnunk kellett – eleveníti fel Dózsa László őrnagy a múlt legemlékezetesebb pillanatait.





Talán már az eddigiekből is érzékelhető: ahhoz, hogy valaki a DCM-században szolgáljon, egyszerre több feltételnek kell megfelelnie. A kiválasztás fő kritériuma természetesen a magas szintű angolnyelv-tudás. Ez nem csupán nélkülözhetetlen a sikeres szolgálatteljesítéshez, hanem a híradókatona sikerélményének is alapja, ha nem stresszként éli meg az angol nyelvű kommunikációt, hanem természetes számára. Emellett – mint a parancsnok mondja – mindig is nagy hangsúlyt kell fektetni a katonák fizikai állapotára, mert a velük szemben támasztott kö-

vetelmények nem csak szellemileg okoznak kihívást.

– A ládák például, amelyekben a különféle szaktechnikai eszközeinket szállítjuk, nem könnyűek, és nem lenne életszerű a cipelésükhöz mindig a század „erős emberére” várni. A kiképzést úgy szervezzük, hogy naponta egy óra jusson az állománynak sportolásra. Szintén lényeges, hogy akik ide kerülnek, azok megfelelő szintű általános katonai ismeretekkel rendelkezzenek, amelyek szinten tartása havi kiképzésünk fontos része. Ugyan-csak lényeges az általános katonai

tapasztalat. Ezért elég ritka, hogy valaki egyből a civil életből érkezzen hozzánk – bár erre is volt példa. Az altiszt nem hezitálhat vagy illetődhet meg akkor sem, ha főtiszt, esetleg tábornokokkal kell együtt dolgoznia – merthogy ez nálunk rendszeresen megtörténik. Mindez komoly szemléletbeli rugalmasságot kíván. Természetesen a híradó és informatikai alapismeretek megléte is elvárt, de ennek hiányát rendszeres szakmai kiképzésünkkel pótolni tudjuk. Ráadásul gépjárműveinket is mi vezetjük: ehhez pedig C és E kategóriás jogosítvány szükséges-





tik – sorolja Dózsa László őrnagy a kritériumokat.

A technikai felszereléseket tekintve általánosságban elmondható, hogy a DCM-század olyan híradó és informatikai eszközökkel dolgozik, amelyeket a civil életben bárki megvehet, ha a megfelelő üzletbe sétál be. Üzemeltetnek szervereket, konfigurálnak különböző hálózati eszközöket, és számos kábeltípust használnak. Mindez önmagában nem különleges – azért válik azzá, mert minden a legmagasabb technikai fejlettséget képviseli. S persze lényeges, hogy a század által üzemeltetett eszközök a

NATO tulajdonában vannak. Érdekes, hogy amennyiben szükség van rá – a NATO Híradó és Informatikai Csoport mindenkori parancsnokának engedélyével –, a század nemzeti feladatra is alkalmazható. Az alakulat katonái 2013-tól egyé-

nileg, illetőleg kisebb csoportokban műveleti területen, Afganisztánban és a Balkánon is szolgáltak. Ráadásul a következő nagyobb megmérettetésre sem kell sokat várni: idén ősszel újra nagyszabású külföldi gyakorlatra indulnak kék barettes NATO-katonáink.

Programozóként végeztem, utána mentem el Szolnokra, mélységi feldehítőnek. Szolgáltam a hollandiai Brunssumban, az MH Összhaderőnemi Parancsnokságon, illetve a NATO katonai főparancsnokságon, Monsban is. Onnan hazatérve kerültem a DCM-századhoz, ahol azt a feladatot kaptam, hogy fejlesszem az itt szolgálók általános katonai képességeit. A kiképzés szervezése, tervezése, valamint az angol nyelvi képesség szinten tartása, bővítése a mindennapi kihívás számomra.

*(Török Péter főtörzsőrmester,  
a DCM-század rangidős altisztje)*

A századnál sokkal nagyobb hatáskört kapnak az altisztek, mint azt a korábbi hazai beosztásokban megszokhattuk, és ezzel párhuzamosan komolyabb felelősség is hárul ránk. Legtöbbször idegen nyelvi környezetben, más NATO-tagországok katonáival dolgozunk együtt, ami már magában is stresszhelyzetet generál; ezért fontos a magabiztos nyelvtudás mellett a megfelelő informatikai szaktudás megléte is. Mivel a NATO folyamatosan követi az informatikai rendszerek fejlődését, ezért számunkra is rendkívül fontos, hogy ismerjük a kor újításait és folyamatosan képezzük magunkat. Éppen ezért rendszeresen járunk a NATO híradó és informatikai iskolájába, valamint Olaszországba, különböző továbbképzésekre, tanfolyamokra.

*(Dósa László főtörzsőrmester,  
a hálózati alkalmazások raj parancsnoka)*

Az alapképzésemet követően rögtön ide kerültem, nagyon tetszik a munka a századnál. Érdekel az informatika, ezért járok főiskolára is, mérnök-informatika szakra. Sok dolgot tudok hasznosítani, arról nem beszélve, hogy feladataik végrehajtása során bejárjuk szinte egész Európát.

*(Szanyi Mátyás őrmester,  
a hálózati alkalmazások raj technikus)*

A kiképzések és tanfolyamok után, nagyjából egy hónapja veszek részt tevékenyen a század életében. Úgy érzem, rengeteg olyan altiszt szolgál itt, akik példaképeink lehetnek, és ez elég motivációt ad az embernek arra, hogy tényleg tanuljon, és jó legyen a saját munkájában, beosztásában. Ez szerintem mind a Magyar Honvédségen, mind a NATO-n belül nagyon fontos.

*(Yaski Benjámín őrmester,  
Service Desk, technikus)*



Lélektani hadviselés: Black Hawk-ból is terítették a szórólapokat Irakban.



## Forgószárnyas „svájci bicska”

OKTÓBER 13-ÁN JELES ÜNNEPSÉG ZAJLOTT A CONNECTICUT ÁLLAMBELI STRATFORDBAN. ÁTADTÁK AZ AMERIKAI HADSEREG EZREDIK UH-60M BLACK HAWK SZÁLLÍTÓHELIKOPTERÉT; EZ A TÍPUS MÉG ÉVTIZEDEKIG A FEGYVERNEM ALAPVETŐ SZÁLLÍTÓ- ÉS KÜLÖNLEGES RENDELTETÉSŰ FORGÓSZÁRNYASA MARAD.



# TÖBB, MINT SZÁLLÍT

**N**em volt egyszerű dolga a Sikorsky vállalat mérnökeinek az 1970-es évek elején, amikor egy legendás gép váltótípusát kellett megtervezniük az amerikai hadsereg taktikai szállítóhelikopter-programja számára. A haderő vezetése ugyanis a vietnami háború egyik jelképévé vált Bell UH-1 Huey könnyű szállítóhelikopter helyett keresett egy új, kéthajtóműves típust. Ma már tudjuk, hogy meg is találta.

## A KEZDETEK

Az 1960-as évek végén, a vietnami háború tapasztalatait feldolgozva az amerikai hadsereg meghatározta az egyhajtóműves UH-1 Huey után hadrendbe állítandó helikopterrel kapcsolatos elvárásait. Ezek alapján a leendő típusnak az akkor még szintén tervezés alatt álló General Electric T700 gázturbinás hajtóművet kellett alkalmaznia. A hadsereg ugyanis minden fontos technikai jellemzőből kicsit többet szeretett volna, így például: nagyobb túlélőképességet (emiatt csak a kéthajtóműves kialakítás jöhetett szóba), jobb teljesítményt

(hatótávolság, sebesség, hasznos terhelés, kabinméret) és megbízhatóságot (kevesebb karbantartás, nagyobb hadrafoghatósági arány). Szintén a vietnami tapasztalatokból kiindulva az is alapvető követelmény volt, hogy nagy magasságban és melegben egyaránt stabil teljesítményt nyújtson. A túlélőképesség érdekében a többszörözött, sérülésálló hidraulika-, elektronikai és



Ma már múzeumban pihen az YUH-60 jelzésű prototípus.

# ÓHELIKOPTER

kormányrendszer ugyancsak elvárás volt. Ha pedig a jármű bajba kerül, akkor a földre zuhanó gép üléseinek mind a pilótákat, mind az utasokat védenie kell és lehetőleg az üzemanyag-tartálynak is sérülés nélkül kell kibírnia a becsapódást. Ugyanakkor a leendő géptípus méretét korlátozta, hogy leszerelt forgószárnyakkal el kellett férnie a C-130 Hercules taktikai teherszállító repülőgépben.

Mindezek alapján a Sikorsky mérnökei négy prototípust készítettek. Az első YUH-60A helikopter 1974. október 17-én szállt fel. A gyártó először maga végzett el rajta egy hosszabb tesztrepülés-sorozatot, amelyben megvizsgálta, hogy a helikopter megfelel-e minden, az amerikai hadsereg által támasztott követelménynek. Miután a Sikorsky szerint a válasz igen volt, három prototípus gépet a hadsereg is megkapott. Egyébként az YUH-60A a program másik jelentkezőjével, a Boeing YAH-61-el versenyzett a megrendelések elnyeréséért. Sikerral: a hadsereg ugyanis 1976 decemberében az YUH-60A-t választotta. Az UH-60A Black Hawk szállítóhelikopterek 1978 októbertől folyamatosan érkeztek is a hadsereghez, s a típus 1979 júniusában hivatalosan hadrendbe állt. Az 1989-ig gyártott – két, egyenként 1622 lóerős tengelyteljesítményű T700-GE-700 hajtóművel ellátott – UH-60A helikopter négyfős hajózószemélyzet mellett tizenegy katonát tudott szállítani a deszant-térben. Első harci al-



Irakban lezuhant Black Hawk.

kalmazására Grenadában került sor, s az 1983. október 25-én indult invázió során az első harci veszteségek is bekövetkeztek. Igaz, cserébe kiderült: a mérnökök jól számoltak, a gép, ha nem is golyó-, de legalább „törésálló” a földet éréskor.

### SOKOLDALÚ MODELL

Elődjéhez, az UH-1-hez hasonlóan az UH-60A is hamarosan több lett, mint egyszerű szállítóhelikopter. A hadseregnél mindig nagyon fontos volt a sebesültszállításra történő alkalmasság. A sebesültek hadszíntérről történő kimentése ugyanis általában egyszerű szállítóhelikopterekkel zajlik, amelyekben a hordágyak mellett és a táskákba, zsákokba elhelyezett egészségügyi eszközökön túl a megfelelő képzettségű ápolók is helyet foglalnak. Készült egy parancsnoki (UH-60C) és egy speciális elektronikai hadviselési (EH-60A) változat is. Miután pedig a hadse-

reg az alap szállítógépektől is még többet várt, a Sikorsky előrukkolt a továbbfejlesztett UH-60L típussal. A nagyobb teljesítményű T700-GE-701C, majd D változatú hajtómű mellett sérülésállóbb főrotoragyat és modernizált avionikai rendszereket kapott az új gép. Az UH-60L-t 1989–2007 között gyártották és az afganisztáni, illetve az iraki hadszíntéren is a legfontosabb szállítóhelikopternek számított. A továbbfejlesztett típusból szintén készült parancsnoki, elektronikai hadviselési és UH-60Q néven különleges, mentőhelikopternek berendezett, minden szükséges sebesültmentő felszereléssel ellátott változat. Igaz, ez utóbbi csak két, hordágyon fekvő beteget volt képes szállítani; őket viszont a legmagasabb szintű ellátással is ki tudta szolgálni. A HH-60L típusjelzés a speciális, kutató-mentő feladatokra átépített, mentőcsörlővel, fedélzeti oxigéngenerátorral, a becsapódás erejét csökkentő hordággal ellátott változatot jelölte.



A 2006 óta és jelenleg is gyártott UH-60M Black Hawk, már 2000 lóerős T700-GE-701D hajtóművekkel, új, nagyobb deszant-terű törzzsel, áttervezett rotorlapátokkal, teljesen digitalizált pilótafülkével és integrált számítógépes karbantartórendszerrel rendelkezik. A tervek szerint ez a típus váltja majd fel a még jelenleg is repülő UH-60L-eket és azok speciális változatait.



Az UH-60M digitális műszerfala.

## TŰZ ALATT

A harci kutató-mentő helikopterek, így a HH-60 Pave Hawk-ok a legveszélyesebb hadszíntereken, szinte mindig ellenséges tűz alatt mentik ki az amerikai és szövetséges katonákat. Ezért a célnak megfelelően módosított HH-60G Pave Hawk változat az egészségügyi felszerelés és a nagyobb emelőképességű mentőcsörlő mellett már páncéllal, erősebb géppuskákkal, elektronikai önvédelmi rendszerekkel, légiutántöltő-képességgel, a pilóták számára beépített, előretekintő infravörös kamerával, éjjellátó szemüvegekkel, időjárásradarral is rendelkezik.

A típus 1987 óta szinte minden olyan hadműveletben bizonyított, ahol az amerikai hadsereg tagjai vagy különleges műveleti erők harcoltak. Utóbbiakat az MH-60G vál-

tozat támogatja, amely a híres 160. különleges műveleti repülőezrednél is hadrendbe állt. A jól bevált, de a feladatköre miatt számos veszteséget is elszenvedett HH-60G-eket az UH-60M-ből átépített HH-60W változat váltja majd fel, a hadsereg 2014. évi döntésének eredményeként. Az első öt példánynak 2020-ra kell hadrendbe állnia: a program jelenleg 112 gép leszállításával számol. A módosítás főbb jellemzői alapján – megnövelt fedélzeti üzemanyagkészlet, jobb éjjellátó szemüvegek, digitális, a feladatkörnek megfelelően „feltuningolt” avionikai rendszer, titkosított kommunikációs eszközök, nagyobb kabintér – alighanem a világ legkomolyabb mentőhelikoptere épül.

## EXPORTSIKEREK

Az amerikai hadsereg 2007 óta 792 darab UH-60M szállítóhelikoptert vásárolt, Black Hawk-flottájukat

pedig a 2008-tól beérkezett kétszáznyolc HH-60M mentőhelikopter teszi teljessé. A típus ugyanakkor más országokban is népszerű: az S-70 nevű exportváltozat Kínától Izraelen át Ausztráliáig jelen van. További különlegesség, hogy a legutolsó, továbbfejlesztett modell, az UH-60M-re alapozott S-70i (international – nemzetközi) a lengyelországi PZL-Mielec gyárában készül, kifejezetten exportpiacra. A lengyel Black Hawk-ok eddigi legnagyobb vásárlója Törökország, amely 109, a saját igényeinek megfelelően kialakított (T-70 jelzéssel ellátott) helikopter licenc alapján történt törökországi összeszerelésére kötött szerződést a Sikorsky-val. Ha a török hadsereg elégedett lesz a gépekkel, akár 600 helikoptert is építhetnek a megkötött opciós szerződés értelmében.

Szintén az S-70i típust vásárolja meg Lengyelország, miután 2016. október 5-én felmondták az eredetileg 50 darab Airbus Helicopters H225M Caracal típusú gép leszállítására vonatkozó szerződést. Igaz, egyelőre csak a különleges erőknek vesznek 21 darab Black Hawk-ot, a lengyel hadsereg további 50 forgószárnyasra becsült beszerzéséről még nem döntöttek.

Végül emlékezzünk meg a legtitokzatosabb UH-60M-ről is: ez a feltételezések szerint a már említett 160. ezred állományában repülő „lopakodó” változat, amelyről eddig még fotó sem nagyon készült. Az egyetlen nyom a létezéséről a 2011. május 2-án, az Oszama bin-Laden terrorista elleni pakisztáni rajtaütéskor lezuhant különleges műveleti helikopter felrobbantott roncsait ábrázoló pár felvétel. A „Neptun Szigonya” műveletben alkalmazott gép néhány, a zuhanás, majd a robbanás és tűz után is felismerhető alkatrésze megegyezik a Black Hawk típusokon alkalmazottakkal. Meg nem erősített értesülések szerint a titokzatos MH-X helikopter több példánya azóta is a legveszélyesebb amerikai különleges műveletek rendszeres résztvevője.





## HAJÓVADÁSZOK

AZ ELEKTRONIKUS SAJTÓ RÉVÉN NEMRÉG AZ EGÉSZ VILÁGOT BEJÁRTA AZ A VIDEO, AMELYEN EGY HSV-2 SWIFT KATAMARÁN (KÉTTESTŰ) SZÁLLÍTÓHAJÓ LÁTVÁNYOSAN, NAGY LÁNGOKKAL ÉG. NEM BALESET KÖVETKEZTÉBEN: EGY KÍNAI FEJLESZTÉSŰ PARTVÉDELMI RAKÉTARENSZER TALÁLTA EL.

A hivatalos információk szerint az ausztrál tervezésű és építésű, eleinte az amerikai haditengerészet számára dolgozó, majd az Egyesült Arab Emírátsok által bérelt gyors szállítóhajó 2016. október elsején segélyszállítmányt vitt a háború sújtotta Jemenbe, amikor nemzetközi vizeken, Aden kikötője felé haladva rakétatalálat érte. A támadást az Irán által támogatott huti kormányellenes erők követték el, amelyek több forrásból is hozzájuthattak ehhez a fegyverhez. A jemeni haditengerészet már korábban hadrendbe állította a kínai gyártmányú C-802-es partvédelmi rakétát, így az akció során használt eszköz akár egy tőlük zsákmányolt példány is lehetett. Ugyanakkor el-

képzelhető az is, hogy a C-802-est – vagy annak iráni másolatát, a nagyobb hatótávolságú Noor rakétarendszert – Irán szállította le a huti erőknek.

Miként a támadók által készített éjszakai felvételen is látható, a rendszer indítójárművének harcálláspontján a radar befogja a célként megjelölt hajót, majd a gyorsító töltet kiégése után az utazósebességre gyorsult rakéta eltalálja azt. Az elektronikai zavarórendszerek és önvédelmi fegyverzet nélkül megépített HSV-2-es alumínium hajóteste nyilván nem volt ellenfél a radarvezérlésű rakétának: a hajóorr jobb oldalán becsapódó, 200 kilogrammos robbanófej azonnal felgyújtotta a vízi járművet. A szaúdi hatóságok szerint minden tengerészt

sikerült kimenteni a hajóról, ami persze nehezen hihető, hiszen a rakéta a hajóhíd közelében becsapódva robbant fel, s a kimentett tengerészeket sem látta senki. A teljesen kiégett hajó

Ahogy azt a kínaiak elképzelik: amerikai hordozót támadó kínai ballisztikus rakéták.



## Egy iráni Noor rakéta indítás közben.



maradványát egyébként sikerült kikötőbe vontatni.

A támadás után a zavartalan nemzetközi hajóforgalom biztosítása érdekében az amerikai haditengerészet három hadihajója is a helyszínre, a Bab-el-Mandeb szorosba érkezett. Ennek ellenére nem kellett sokáig várni a második rakétatámadásra sem: október kilencedikén az amerikai USS MASON (DDG-87) Arleigh Burke-osztályú rombolót és a USS PONCE (LPD-15) előretolt úszó bázisként használt hajót vette célba két, a kormányellenes erők ellenőrizte



A rakéta hatalmas lyukat ütött a HSV-2 testén.

területről indított rakéta. A megsemmisített katamaránéhoz viszonyítva persze a romboló védekező képessége – AEGIS lég- és rakétavédelmi, illetve elektronikai zavaróeszközrendszere – óriási helyzeti előnyt jelentett. Így aztán a modern hadihajó eredményesen védte meg magát (és a USS PONCE-t) a támadástól, s végül mindkét rakéta a vízben landolt. Október 12-én újabb két rakétát indítottak el a USS MASON ellen, de ezek sem értek el találatot. Válaszul – még aznap – a USS NITZE (DDG-94) hadihajó indított BGM-109 Tomahawk cirkálórakétákat három, huti

kézben lévő radarállomás ellen. Az amerikai felderítési adatok szerint ezek a lokátorok segítettek az amerikai úszó egységek felderítésében és bemérésében. A három radarállomás megsemmisült a támadásban.

Megjegyzendő azonban, hogy még a legfejlettebb hadihajók is sebezhetőek, főleg, ha nincs „beélesítve” a védelmi rendszerük. Ez történt például az izraeli haditengerészet INS HANIT Sa'ar 5-osztályú korvettjével is 2006. július 14-én. A hajó az akkor zajló libanoni háborúban, a Gázai-övezet tengeri blokádjában vett részt. A Hezbollah palesztin terrorszervezet (hivatalos izraeli vélemény szerint az iráni iszlám forradalmi gárda aktív segítségével) egy C-802-es rakétát indított a parttól alig 10 tengeri mérföldre (18 kilométerre) lévő hajó ellen. Az izraeli korvett automatikus védelmi rendszerei ki voltak kap-

csolva, mert a hírszerzés (legalábbis a támadás után elrendelt vizsgálat jelentései szerint) nem jelezte a kínai gyártású, de Iránba szállított és onnan a Hezbollahnak átcsempesztett partvédelmi rakétarendszer jelenlétét. Az „alvó” hadihajót el is találta a rakéta: a hátsó felépítménynél, a darunak csapódó robbanótöltet tüzet okozott a helikopterfedélzeten, s megrongálta a hajó meghajtórendszerét is. A támadásban négy tengerész veszítette életét, az INS HANIT azonban nem süllyedt el, saját erejéből hazai kikötőbe tudott hajózni.

## RAKÉTÁBÓL KERÍTÉS

A világ országainak jelentős része rendelkezik tengerparttal, amelyek biztosítására úgynevezett partvédelmi rakétarendszereket használnak. Ilyeneket szinte minden, tengerrel határos, saját hadiiparral és haderővel rendelkező ország kifejlesztett vagy vásárolt magának, ám ezek a rendszerek sehol máshol nem töltenek be olyan látványos és éles szerepet, mint Kína és Tajvan között. Az itt húzódó Formozai-szoros 130–180 kilométer széles, így a két, egymással igencsak feszült viszonyban lévő ország partvédelmi rakétái gyakorlatilag lefedik a teljes területet. A cél mindkét nézőpontból ugyanaz: a másik ország haditengerészeti műveleteinek megakadályozása. Tajvan számára az elsődleges szempont a kínai tengeri invázió elhárítása, Kína pedig a tajvani mellett az amerikai haditengerészet kizárását igyekszik elérni az ezres nagyságrendben telepített, különböző rakétarendszerek alkalmazásával. A világ legnépesebb országának hadereje egyébként külön partvédelmi fegyvernemet is fenntart, amely fő fegyverzetének éppen a mobil, terepjáró gépjárművekre telepített, hajók elleni rakétarendszerek számítanak. Kína az 1980-as években fejlesztette ki a C-801-es rakétacsaládot. A szubszonikus (hangsebességhez közeli), 40 kilométer körüli hatótávolságú rakéta 165 kilogrammos robbanófejjel és a rakéta változatától függően aktív radarvezérléssel, infravörös önirányítással vagy televíziós távirányítással találja meg

célpontját. Váltótípusa a már említett, széles körben exportált C-802-es rakéta 1989-ben állt hadrendbe. A kínai haderőben YJ-8 néven használt rendszernek ez a továbbfejlesztett típusa szintén szubszonikus sebességű, de változatától és indításának módjától (légi, szárazföldi, tengeri vagy tenger alatti) függően 120–500 kilométer közötti hatótávolsággal és 165–285 kilogrammos robbanófejjel veszélyezteteti kijelölt célpontjait. A felderí-

tett ellenséges hajót inerciális (a tehetlenség elvén alapuló) navigációs rendszerrel közelíti meg, majd a támadás végső szakaszában aktív radarirányításra vált át. A csapás sikerét segítheti az alacsony, 3–5 méteres repülési magasság is.

Tajvan partjainak védelmét (legalábbis annak jelentős részét) a saját fejlesztésű Hsziung Feng-rakétacsaládra alapozza. Ennek első tagja a Hsziung Feng I volt, amelyet 1978-ban állítottak hadrendbe. A fegyver alapvetően az izraeli Gabriel Mk II rakéta tajvani változatának tekinthető. A 150 kilogrammos robbanófejjel felszerelt, Mach 0,65 maximális sebességű rakéta hatótávolsága 40 kilométer, és a radar vezetősugarát követve, a célpont közelében félaktív radarvezérlésre váltva csapódik a célpontba. Kis hatótávolsága és meg-

lehetősen nehézkes irányítása miatt azonban hamar kifejlesztették a ma is hadrendben álló Hsziung Feng II rakétarendszert. A megnövekedett, immár 160 kilométeres hatótávolsághoz természetesen új irányításra is szükség volt: a szilárd hajtóanyagú gyorsító fokozattal indított, majd apró sugárhajtóművet alkalmazó, szubszonikus sebességű rakétát inerciális navigációs rendszere vezeti, majd a rácsapás végső fázisában aktív radar- és infravörös önirányító rendszerekkel „tapasztja magát” a célpontra. A még ennél is modernebb változat, a nemrég hadrendbe állított Hsziung Feng III pedig – meg nem erősített értesülések szerint –

már a hangsebesség többszörösével képes megközelíteni célpontját. Irányítása a bevált, hagyományos receptet követi, vagyis az inerciális rendszerrel végzett megközelítés után az aktív radarvezérlés veszi át a főszerepet a becsapódás előtt.

## SZUPERVADÁSZOK

Egy egészen speciális szelete a partvédelmi fegyverek arzenáljának a szárazföldről indított, nagy hatótávolságú, ballisztikus, hajó

**Lengyel teherautóról indul a norvég rakéta.**



elleni rakétarendszereké. A vezető szerep jelenleg itt is Kínáé, és nem ok nélkül, hiszen a már említett tajvani „probléma” mellett a Csendes-óceán egyre nagyobb részére igényt tartó ország ellenségekének szerves elemei a térség nemzetközi vizein tevékenykedő amerikai repülőgép-hordozó kötelékek is. A Dong Feng-21 (DF-21D) volt az első rendszeresített – 1500 kilométeres hatótávolságú, nukleáris robbanófejjel felszerelt, mobil, szárazföldről indítható – rakéta, amely már komoly fenyegetést jelenthet a ballisztikus rakétavédelmi rendszerek nélkül hajózó kötelékek számára. A Dong Feng-26 már megnövelt pontossággal rendelkezik, így a nukleáris helyett a hagyományos (1200–1800 kilogrammosra becsült) robbanófej is megfelel a repülőgép-hordozók megsemmisítésére – kínai

állítások szerint akár 5000 kilométeres távolságban is.

Közlése szerint Irán is rendelkezik ilyen célra kifejlesztett ballisztikus rakétával. Igaz, a jól ismert Fateh-110 rakéta átalakításával kifejlesztett Khalijsz hatótávolsága csupán 300 kilométer. Ez a távolság azonban alkalmas a Perzsa (Arab)-öböl, a stratégiai fontosságú Hormuzi-szoros és persze az Ománi-öböl fenyegetésére is.

## ÉSZAKI MEGOLDÁS

Norvégia számára szintén létfontosságú a partvédelem, hiszen a szigeteket is beszámítva közel 117 ezer kilométernyi tengerparttal rendelkezik. Nem meglepő tehát, hogy ez az ország fejlesztette ki Európa legmodernebb partvédelmi rakétarend-

szerét, a Lengyelországban is hadrendbe állt Naval Strike Missile-t (NSM). A 125 kilogrammos robbanófejjel felszerelt, a kialakításából adódóan nehezen felderíthető, szubszonikus sebességű rakéta hatótávolsága, terepjáró hordozógépjárműről indítva 185 kilométer (légi indítású változatáé 290 kilométer). Az NSM a repülés során egyaránt használhatja a beépített inerciális, a műholdas és a betáplált domborzati térkép adatait használó navigációs rendszereket, majd a végső támadási szakaszban infravörös önirányításra vált át. Az NSM 2012-ben állt hadrendbe Norvégiában. Lengyelország pedig saját, a Balti-tenger partját őrző partvédelmi hadosztályát látja el a lengyel Jelcz páncélozott terepjáró tehergépkocsikra szerelt NSM-rendszerekkel. A tervek szerint 12 indítójárműre telepítve 48 rakétát állítanak hadrendbe, a szükséges kommunikációs, parancsnoki és a TRS-15C típusú felderítő-tűzvezető radarokat hordozó járművekkel együtt.



ÁLTALÁNOS ISKOLÁS ÉS KÖZÉPISKOLÁS CSAPATOK VETTEK RÉSZT AZ ORSZÁGOS HADITORNA VERSENY MEGYEI DÖNTŐIN, AMELYET A FŐVÁROSBAN ÉS AZ ORSZÁG ÖSSZES MEGYÉJÉBEN MEGSZERVEZETT AZ MH KATONAI IGAZGATÁSI ÉS KÖZPONTI NYILVÁNTARTÓ PARANCSNOKSÁG, A KATONAI ÉS TÁRSADALMI SZERVEZETEK TÁMOGATÁSÁVAL.



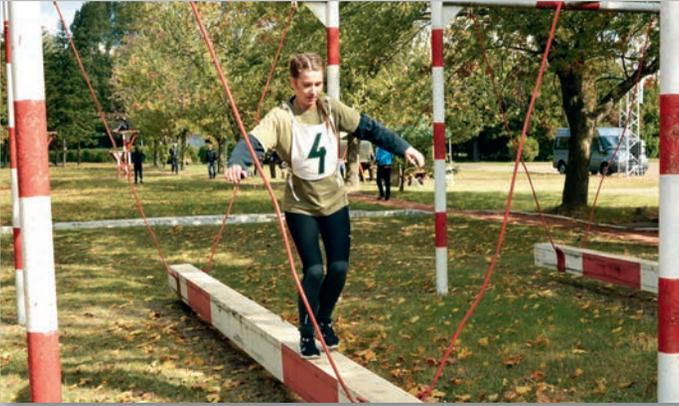
# A cél a honvédelem népszerűsítése

## HADAPRÓDOK

**A** Magyar Honvédség társadalmi szerepvállalásának erősítése, a honvédelmi nevelés elősegítése, valamint a sport és az egészséges életmód népszerűsítése érdekében hirdette meg középiskolások számára a Honvédelmi Minisztérium a 2016/2017-es tanévben az Országos Haditorna Versenyt, melynek első fordulójára 2016. szeptember 15-én, Zala megyében került sor, az utolsó erőpróbát pedig lapzártánk után rendezték Baranyában. A sorozat fővédnöke dr. Simicskó István honvédelmi miniszter.

Az elsődleges cél a honvédelem népszerűsítése a sport eszközeivel: közelebb hozni és megismertetni a katonai pályát a fiatalokkal, elérhetőbbé tenni a honvédelem ügyéhez történő csatlakozás lehetőségét, vala-

mint biztosítani a Magyar Honvédség hivatásos, szerződéses és önkéntes tartalékos állományának utánpótlását. A haditorna verseny olyan értékeket közvetít, mint a nemzeti összetartozás, a hazafiság, a teljesítmény, a munka tisztelete, a versenyszellem, a csapatmunka, a sportszerűség, az egészséges életmód; mindezek mellett önfegyelmre és kitartásra tanít és nevel. A rend, a fegyelem, a csapatszellem, a kölcsönös segítségnyújtás, ahogy a honvédségben és a sportban jelen van, úgy az Országos Haditorna Versenyben is rendkívül fontos szerepet kap. Az egész országot behálózó program arra is lehetőséget biztosít a fiatalok számára, hogy különösebb elköteleződés nélkül bepillantást nyerjenek a honvédség életébe. Bár a haditornát eredetileg a középiskolásoknak



hirdették meg, a kétszázhatvan középiskolai csapat mellett huszonhat általános iskolai formáció, összesen 1040 diák szállt versenybe az első helyezésért, amellyel kivívhatták a részvétel jogát az országos döntőben. A megmérettetésre négyfős csapatok nevezhettek, lányok és fiúk vegyesen, minden iskola a székhelye szerint illetékes megyei küzdelmen indulhatott, nevezési díjat nem kellett fizetni.

A megyei selejtezőkön a fiataloknak több számban kellett összemérni erejüket és elméleti tudásukat: tájfutás, távbecslés, kézigránát célba hajítása, légpuska-lövészet, fegyveres váltófutás, elsősegélynyújtás, akadálypálya és honvédelmi totó szerepelt a kihívások sorában. Természetesen akadtak egyéb izgalmas feladatok is, mint a mátrixfutás, harci ösvény vagy az airsoft-lövészet. Ezekon kívül a Magyar



Honvédség alakulatai, továbbá az együttműködő sport- és civilszervezetek még sok-sok meglepetésprogramról gondoskodtak. A diákok egyáltalán nem voltak könnyű helyzetben, hiszen nemcsak a különböző feladatok állították őket kihívások

elő, de néha az időjárási körülményekkel is meg kellett küzdeniük. Részt vehetnek az országos döntőben az úgynevezett „nyílt” versenyek első helyezett csapatai is; ezekre bármelyik iskola nevezhetett függetlenül attól, hogy hol található a székhelye. Az őszi fordulók megyei győztesei jövő tavasszal országos döntő keretében mérhetik majd össze tudásukat, a tervek szerint 2017 áprilisában.

Az MH Katonai Igazgatási és Központi Nyilvántartó Parancsnokság feladatai közé tartozik az első, illetve a második világháborúban elhunyt katonák végső nyughelyeiről történő gondoskodás, a sírhelyek karbantartása, állagmegóvása, az elfeledett sírok felkutatása és felújítása. Ehhez kapcsolódóan bővült új elemmel a parancsnokság és az iskolák kapcsolata, miután a katonai szervezet már csaknem harminc középfokú tanintézménnyel kötött együttműködési megállapodást, hogy segítse a tanulókat az érettségi vizsgához kötelezően előírt 50 óra közösségi szolgálat teljesítésében. Így a középiskolások már országszerte részt vehetnek az egyik legnemesebb közösségi szolgálatban, a hadisírok gondozásában.



Fókuszban a közsolgálati hivatás

# KATONÁS CIVIL

KATONA SZERETETT VOLNA LENNI, DE AZ ÉLET KÖZBESZÓLT. HELISCHER NIKOLETT AZONBAN NEM ADTA FEL, ÉS ÁLMÁT A FESTŐVÁSZNON VALÓSÍTTJA MEG.

**M**iközben megyünk fel a Budapesti Metropolitan Egyetem Rózsa utcai kampuszána harmadik emeleti műtermébe, a huszonnégy éves Helischer Nikolett elmondja, hogy jelenleg diplomamunkáján dolgozik, amelyben közsolgálati hivatást vállaló személyeket ábrázol olajfestményeken – de erről később majd beszámolunk. Felérve a terembe, összetolt asztalok fogadnak, amelyek telis tele vannak az ifjú alkotó grafikáival, tusrajzaival, festményeivel.

– Ezt fénykép alapján festettem – mutat egy idén avatott hadnagyról

készült portrét. – Fél év volt, mire elkészítettem ezt az olajképet, annyi ideig mégsem állhatott nekem modell. Egyébként már sokszor kérdezték tőlem, hogy miért festem le az illetőt, ha már készült róla fénykép. Számomra ez egy rituálé. Szeretem megismerni az alanyt, és igyekszem a róla kialakult képet megjeleníteni. Fontos, hogy a modell kisugárzása megfogjon, mert csak úgy tudom visszaadni a látványt.

– Általános iskolás koromban úgy gondoltam, hogy felnőttként katona leszek. Később aztán a grafika iránt kezdtem komolyabban érdeklődni, s



egy idő után döntenem kellett, hogy a két álom közül melyiket valósítam meg – mondja.

Végül az élet hozta meg helyette a döntést, amikor váratlanul az epilepszia tüntetei jelentkeztek nála.



Helischer Nikolett



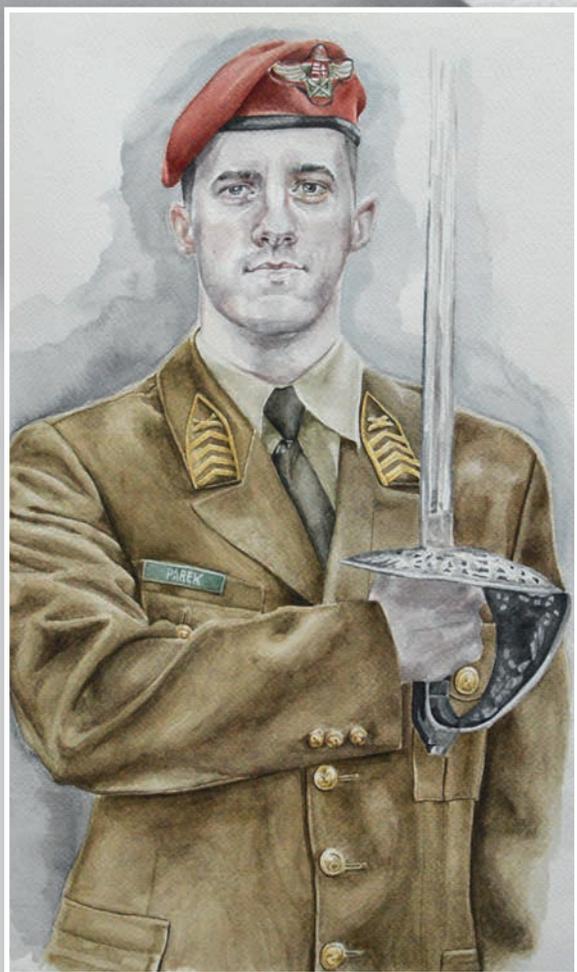
– Teljesen összetörtem, hiába szedtem különböző gyógyszereket, a katonai pályafutásról szőtt álmaimat fel kellett adnom – idézi fel az akkor történetek az ifjú grafikus.

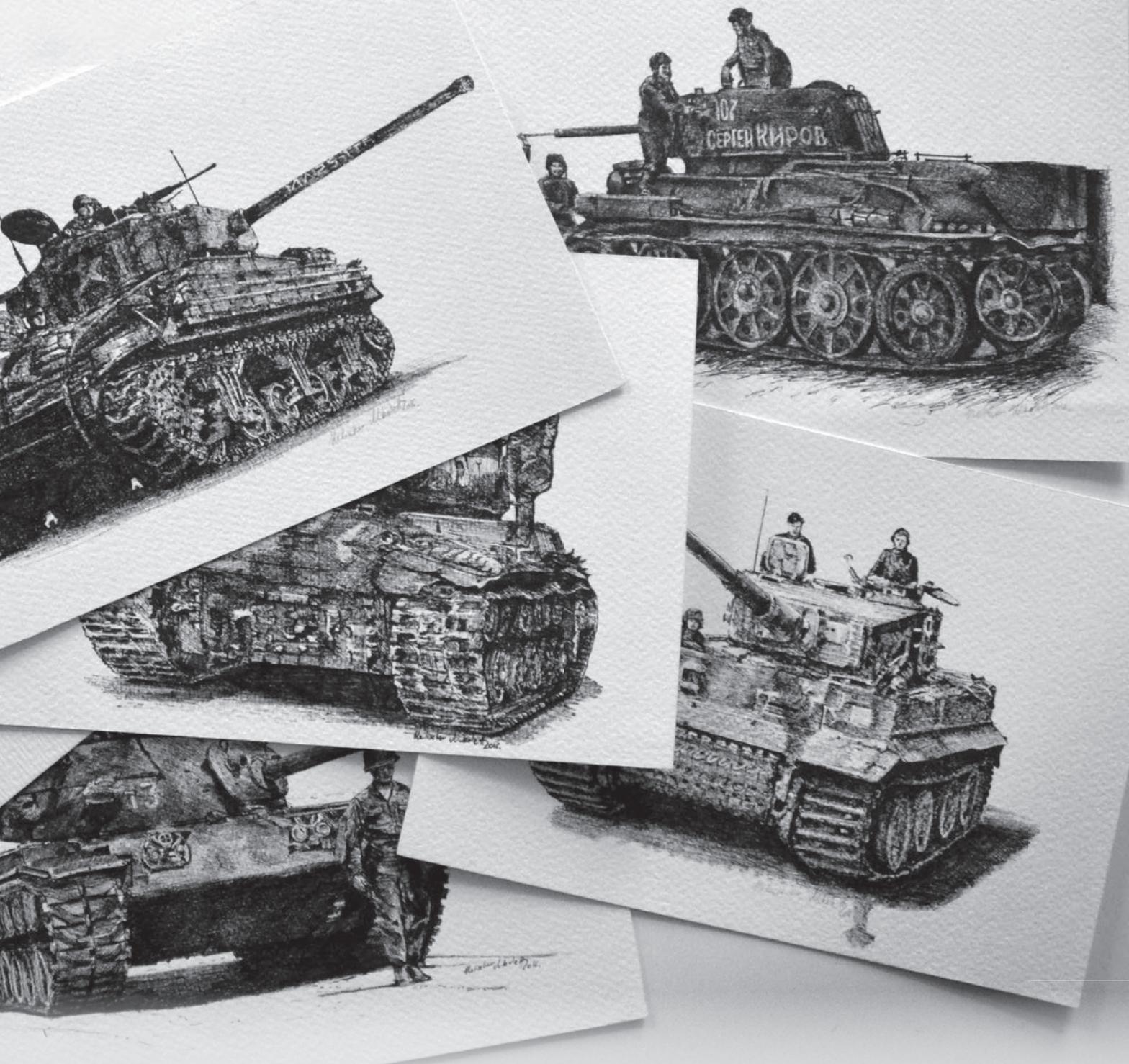
A párja viszont katona, az MH 37. II. Rákóczi Ferenc Műszaki Ezrednél szolgál. Helischer Nikolett elárulta, hogy őt sose festette meg, mert mindig vele van, neki nem kell emléket állítani. Nem úgy, mint a rendőröknek, a mentősöknek, a tűzoltóknak vagy más katonáknak.

S e pontnál kanyarodjunk vissza diplomamunkájához. Azért választotta a korábban említett témát, hogy

megmutassa az átlagember számára: a katonai, a rendőri, a közszerületi hivatás nem egyenlő az erőszakkal.

– Fontos őket kiemelni, hiszen ugyanolyan emberek, mint mi, de a hivatásukból adódóan többségük kockára teszi az életét értünk, segítenek rajtunk. Emlékszem, amikor a nagyszüleimhez a Bakonyban található Zircre lánctalpas járművekkel hozták a kenyeret, akkora volt a hó. Nem volt kérdés, segítettek... Ha már nem lehetek katona, akkor így próbálom meg népszerűsíteni a hivatást, s felhívni a fontosságára a társadalom figyelmét – jegyzi meg.





Hamarosan kiderül az is, hogy honnan ered a művészhajlam, vagyis kitől örökölhette a fantasztikus kez ügyességét? Nagymamája porcelánfestő volt, édesanyja pedig kiváló varrónő, aki szintén ügyesen rajzol, csak nem fejlesztette tovább e képességét.

S mit csinál az ifjú alkotó, ha éppen nem a vászon előtt áll és zenét hallgatva vagy a „családi alaprajzban” festegget? Makettezik. Ezt a hobbit a párjával együtt űzi. Viszátérve a grafikus tevékenységhez, mint ahogy minden művész, Nikolett sem érzi soha befejezettek a munkáit. Mindig javítana még rajtuk

valamit, mert, ahogy ő fogalmaz: folyamatosan tanul. De jelenleg nincs sok ideje szépíteni alkotásait, mert diplomamunkáin túl az „Egyenruhábrázolások a művészettörténetben – a reneszánsztól napjainkig” című szakdolgozatát is írja.

Hogyan tovább, ha jövő júniusban lediplomázik? Ötletek vannak, de kiforrott terv nincs.

–Jó lenne továbbra is grafikával foglalkozni, önálló művészként azonban erre semmi esély sincs – mondja, majd elárulja: szívesen dolgozna múzeumban múzeumpedagógusként, vagy tartana szakmai gyakorlatokat diákoknak.



Háború vagy béke? (1.)

# VÉGRE VÉGE?



AZ ELSŐ VILÁGHÁBORÚ HARCTEREIN 1916 VÉGÉRE ALÁBBHAGYOTT A HADMŰVELETEK INTENZITÁSA. A SZEMBEN ÁLLÓ FELEK KIMERÜLTEK, S VOLTAK OLYAN ÁLLAMOK, AMELYEK EBBEN AZ IDŐSZAKBAN MÁR NEMCSAK A CSATAMEZŐKÖN, HANEM A DIPLOMÁCIA TERÜLETÉN IS KERESTÉK A MEGOLDÁST A HARCOK LEZÁRÁSÁRA.

Az 1916–1917-es esztendő fordulóján a háború elhúzódásával már tényként kellett számolnia a szemben álló feleknek. Nem véletlenül kereste néhány nemzet a harcok e szakaszában a kompromisszumos megoldás és a különbéke lehetőségét. Mindazonáltal még ezekben az országokban is voltak hívei a teljes győzelemig folytatandó harcnak, hiszen így át lehet hárítani a legyőzöttre az elhúzódó háború hatalmas költségeit, ráadásul a teljes diadallal a belső feszültségek is levezethetők.

A központi hatalmak részéről a német, míg az antant oldaláról a francia és az angol katonai irányítás a döntő győzelemig akarta folytatni a harcot. A három ország politikai vezetésében is inkább ez a

nézet dominált. A mielőbbi befejezést – akár kompromisszumok árán is – leginkább Oroszország és az Osztrák–Magyar Monarchia politikai vezetése óhajtotta; békekísérleteik mindenekelőtt az egyre nagyobb kimerültségből fakadtak, illetve abból a félelemből, hogy a hátsó országban a növekvő elégedetlenség könnyen forradalomba torkollhat.

## FELCSILLAN A REMÉNY

1916 őszére – mint ahogy erről magazinunk korábbi számaiban már írtunk – az Osztrák–Magyar Monarchia a katonai összeomlás szélére jutott, a Bruszilov-offenzíva, a 6. isonzóci csata és az országot ért román

támadás együttes hatására. A kétségbeejtő helyzet a dualista hatalom több vezető államférfija előtt nyilvánvalóvá tette, hogy a háborút gyorsan be kell fejezni.

Albert von Margutti altábornagy, császári és királyi főhadsegéd visszaemlékezései szerint Ferenc József császár Románia hadba lépésének napjaiban kijelentette: „A dolgaink rosszul folynak, rosszabbul, semhogy ezt valaha is gondoltuk. A hátsó terület kitartása is fogytán van. A telet majd csak kihúzzuk valahogy. De elhatároztam: tavaszra véget vetek a háborúnak. Kerüljön, amibe kerül. De nem várhatjuk meg, amíg teljesen tönkretesznek bennünket!”

Az első konkrét békejavaslatot az akkor még bukaresti követként tevé-

**Osztrák–magyar katonák az Isonzónál. A Monarchia 1916 végére elért teljesítőképessége határára.**



kenykedő Ottokar Czernin gróf terjesztette elő. Tervezete négy fő pontot tartalmazott: a központi hatalmak lemondanak minden területi gyarapodásról, a hadviselő államok maguk állják a háborús költségeiket, Belgium visszakapja függetlenségét, és valamennyi hadban álló ország hozzájárul a kártalanításhoz, nemzetközi konferencia keretében tanácskoznak a fegyverzetcsökkentés lehetséges módjairól, hogy ezzel megakadályozzák egy újabb világháború kitörését.

Czernin javaslata jól mutatja, hogy a Monarchia vezető politikusai a kritikus időszakban (az 1916 nyarán, ősz elején elszenvedett vereségek idején) a háború előtt fennálló állapot (status quo) helyreállításában gondolkodtak, ám amint elmúlt a közvetlen veszély, már nem elégedtek meg a status quóhoz történő visszatéréssel. A központi hatalmak táborában ugyanakkor kétségtelenül a dualista állam lett a fegyvernyugvási kezdeményezések képviselője, s ennek következő jeleként egy általános békekonferenciát kívánt tető alá hozni. Burián István külügyminiszter 1916. október 18-án terjesztette elő a Monarchia vezető politikusaival előzetesen egyeztetett javaslatát Theobald von Bethmann-Hollweg német kancellárnak. Ennek értelmében a központi hatalmak (Németország, az Osztrák–Magyar Monarchia, Törökország, Bulgária) megőriznék területi integrálásukat, míg Németország visszakapná gyarmatait. Helyreállítanák Belgium függetlenségét, de a kis nyugat-európai állam német érdekszférába kerülne, és Kongót is át kellene engednie Németország számára. Az orosz fennhatóság alá tartozó lengyel területekből létrehozának a Lengyel Királyságot. Szerbiától délen Bulgária, északon a Monarchia javára csatolnának el területeket, a megcsónkított ország pedig – mint politikailag független állam – a dualista birodalom gazdasági érdekszférájába kerülne. Visszaállítanák az albán protektorátust. Romániából szintén Bulgária és a Monarchia hasítana ki területeket, míg az utóbbi

javára stratégiai határkiigazításokat hajtanának végre az orosz és az olasz határokon. Oroszország szabad áthajózást kapna a török fennhatóság alatt álló két tengerszoroson, a Boszporuszon és a Dardanellákon.

Ezekben a napokban ugyanakkor az Osztrák–Magyar Monarchián belül uralkodó feszültség minden korábbinál világosabbá vált: október 21-én Friedrich Adler, a háborúellenes osztrák szociáldemokrata párt egyik vezetője lelötte Karl Stürgkh osztrák miniszterelnököt. A békeajánlat előkészületei mindazonáltal folytatódtak, ám az 1916. november 15–16-án Berlinben tartott konferencián kiderült, hogy azzal a német vezetésnek nem ugyanazok a céljai, mint a Monarchiának. Az előbbi ugyanis bízott a végső győzelemben, és a már elfoglalt európai területeket esze ágában sem volt kiengedni a kezéből. Burián javaslata pedig ezt is magában foglalta.

## BUKÁSRA ÍTÉLVE

A fegyvernyugvás érdekében tett erőfeszítéseket eleve kudarcra ítélte az, hogy a németek elutasítottak minden olyan törekvést, amely a békeajánlat sikere érdekében az általuk megszállva tartott területek függetlenségének (például Belgium), illetve korábbi státuszának (például Észak-Franciaország) visszaállítására irányult. A Monarchia rábeszélésére ugyanakkor nem zárkoztak el attól, hogy ajánlatot tegyenek egy béketárgyalásra, ám a párbeszéd megkezdése, netalán sike-



**Katonasírok a keleti hadszíntéren. Különösen az oroszokkal vívott harcok követeltek nagy áldozatot az Osztrák–Magyar Monarchiától.**

re a legkevésbé sem állt érdekükben. Céljuk az volt, hogy a saját közvéleményüknek bizonyítsák a békés megoldás iránti elkötelezettségüket a kezdeményezéssel, majd annak kudarcával a háború folytatásáért az ellenfeleikre háríthassák a felelőséget. Egyszerű politikai manőverre készültek csupán, ellensúlyozandó a Németországban is növekvő pacifizmust. A német katonai vezetés azonban még ennek ismeretében is nehezen egyezett bele az akcióba, majd ragaszkodott ahhoz, hogy a javaslatot Bukarest elfoglalása után tegyék meg. Ezáltal ugyanis azt a láttszatot kelthetik, hogy az ajánlattevő az „erő pozíciójából” beszél.

A központi hatalmak közös jegyzékét végül 1916. december 12-én juttatták el az antanthoz, hat nappal azután, hogy Mackensen elfoglalta Bukarestet. Közvetítőnek az Egyesült Államokat kérték fel; Berlinben, Bécsben, Konstantinápolyban és Szófiában egy időben adták át az amerikai követeknek a dokumentumot, amely nem tartalmazott konkrét békefeltételeket. A fölényes hangú jegyzéket a belpolitikai célra és a semlegeseknek szánt frázis zárta: „Ha a békének és engesztelődésnek ez ajánlata ellenére tovább foly-  
nék a küz-



Ferenc József elhunyt, mielőtt a háború befejezésére vonatkozó tervét megvalósíthatta volna.

delem, a szövetséges négy hatalom el van tökéelve, hogy azt győzedelmes befejezéséig fogja folytatni. A felelősséget azonban az emberiség és a történelem előtt ünnepiesen elhárítják magukról.”

Mint ahogy Galántai József rámutat Az első világháború című könyvében, az ekkor már bő két éve zajló háború során ez a dokumentum volt az első hivatalos javaslat a béketárgyalás megkezdésére. Létrejött a kimerült Monarchia kezdeményezésének és sürgetésének köszönhető, de mint a központi hatalmak közös jegyzéke, elsősorban a német álláspontot képviselte.

Az antant vezető politikusai persze jól látták a próbálkozás valódi céljait. Számukra megkönnyítette a jegyzék visszadobását annak fölényes hangvétele, minden konkrétumot nélkülöző tartalma, de különösen az, hogy Németország semmi hajlandóságot nem mutatott a háború során elfoglalt területek kiürítésére. Közös válaszukat Aristide Briand francia miniszterelnök 1916. december 30-án nyújtotta át az Egyesült Államok párizsi követének, ami természetesen elutasító volt, mert a központi hatalmak felhívása – megfogalmazásuk szerint – „sokkal inkább háborús manőver, semmint békeajánlat”. A németek ezzel a béketárgyalás tető alá hozása érdekében folytatott akciót befejezetteknek



Károly már az uralkodása kezdetén világossá tette: magának követeli a döntések meghozatalának jogát a katonai kérdésekben is.

is tekintették. A Monarchia vezetése viszont úgy gondolta, hogy ez a jegyzék csak a kezdet volt, és mivel nem hozott eredményt, a siker érdekében újabb lépéseket kell tenni.

## AZ URALKODÓ HALÁLA

Az agg uralkodó, a háborút 1917 tavaszára lezárni kívánó Ferenc József ugyanakkor e kezdeményezés kudarcát már nem élhette meg, miután 1916. november 21-én távozott az élők sorából. Utóda I. Károly császár (magyar királyként IV. Károly) lett. Az Osztrák–Magyar Monarchia trónjának új birtokosa egyik első lépéseként – 1916. december 2-án – Frigyes főhercegtől átvette a hadsereg főparancsnoki posztját, s magára nézve nem tartotta kötelező érvényűnek azt az 1916. szeptember 6-án született megállapodást, amelyben Ferenc József átruházta fővezéri jogait II. Vilmos német császárra.

Az első világháború kitörésekor egyébként azért nem a tehetségesebb katonának tartott Jenő főherceg, hanem bátyja, Frigyes kapta az említett beosztást, mert ő

lemondott a tényleges irányításról, s átengedte azt Franz Conrad von Hötzendorfnak, az osztrák–magyar haderő vezérkari főnökének. Károly azonban nyomban világossá tette, hogy ő erre nem hajlandó, s magának követeli a döntések meghozatalának jogát a hadműveletek tekintetében is. Ebből már sejteni lehetett, hogy a Conraddal ápolt viszonya aligha lesz mintaszerű. Ezt egyébként már akkor sem lehetett elmondani kettejük kapcsolatáról, amikor Károly – mint trónörökös – csak ismerkedett a hadvezetéssel. Együttműködésük nem is bizonyult hosszú életűnek: a vezérkari főnököt 1917. február 27-én felmentették beosztásából. Nyugállományba akart vonulni, de Károly kérésére e tervétől elállt, s átvette a tiroli front parancsnoki posztját. Az új vezérkari főnök – 1917. március elsejei hatállyal – az erdélyi szász származású Arthur Arz von Straussenburg tábornok lett, aki a háború korábbi szakaszaiban Limanovánál, Gorlicénél, illetve Erdély védelme során is kitüntette magát.

Az uralkodó az addig Teschenben (a mai cseh–lengyel határ által ket-

téosztott város neve csehül Cesky Tesín, lengyelül Cieszyn) működő hadsereg-főparancsnokságot is elköltöztette; az új helyszín a Bécs melletti Baden lett. A választás nem véletlenül esett épp erre a településre, hiszen az nemcsak a fővároshoz, hanem a Károly által nagyon kedvelt laxenburgi kastélyhoz is közel volt.

A császár a katonai mellett a politikai vezetésben is végrehajtott személycseréket. Mások mellett megvált Burián István külügyminisztertől, és a merénylet áldozatává vált Karl Stürgkh osztrák miniszterelnök helyébe lépett Ernest Koerberől is. Károly azonban nem tudta a Monarchia szerencsését megfordítani, részben azért, mert – mint ahogy a Hajdu Tibor–Pollmann Ferenc szerzőpáros A régi Magyarorszag utolsó háborúja című könyvében fogalmaz – nagy elhatározásai, békevágya rendre félmegoldásokba torkolltak. Irtózott a háborútól, mégis az összeomlásig folytatta azt, hű maradt a német szövetséghez, s változatlanul hagyta a Monarchia elavult struktúráját is, pedig annak fenntarthatatlanságát tisztán látta.



Menesztése után Conrad (bal oldalon) a tiroli front parancsnoki beosztását vette át.

## Találkoztak a katonanemzedékek

# KÉZFOGÁS A HONÉRT

AZ 1990-BEN ALAKULT BAJTÁRSI EGYESÜLETEK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGE (BEOSZ) FELISMERTE, HOGY A HAZA ÉS A HONVÉDELEM ÜGYE ÉRDEKÉBEN KATONAGENERÁCIÓKON ÁTÍVELŐ, SZÉLES KÖRŰ ÖSSZEFOGÁSRA VAN SZÜKSÉG. ÉPPEEN EZÉRT SZERVEZTE MEG, HUSZONÖT ESZTENDŐVEL EZELEŐTT ELŐSZÖR, A KATONANEMZEDÉKEK TALÁLKOZÓJÁT. A RÉSZTVEVŐK IDÉN AZ ELMŰLT NEGYEDSZÁZADRA IS EMLÉKEZTEK AZ MH REKREÁCIÓS, KIKÉPZÉSI ÉS KONFERENCIA KÖZPONTBAN.

A hagyományosan kétnapos rendezvényt a jeles alkalomból a szervezők megtoldották még egy nappal, s a közös ünneplés, a tapasztalatsere, és a kapcsolatfelvétel céljából meghívták a szövetség külföldi partnerszervezeteinek

képviselőit is, akik Csehországból, Szlovéniából, Ausztriából, Romániából, Szlovákiából és Szerbiából érkeztek hazánkba. A hivatalos program helikopterből történt ejtőernyős ugrásokkal és alaki bemutatóval kezdődött, majd ezeket követően

fizikailag is megvalósult a katonagenerációk kézfogása.

Ünnepélyes megnyitó beszédében Hazuga Károly nyugállományú altábornagy, a BEOSZ elnöke úgy fogalmazott: a nyugállományúakat és a ma is szolgálatot teljesítőket összeköti



A katonanemzedékek huszonötödik találkozójának résztvevői nyílt levelet írtak a jelenleg is a határon szolgáló katonáknak. Ebben többek között hangsúlyozták, hogy a határvédelem új feladatot jelent a katonák számára, ami jelentős erőfeszítést követel tőlük – családjaiktól pedig megértést és türelmet.

„Gondolatban mi, nyugállományú katonák is ott vagyunk önökkel, fejet hajtunk a haza érdekében végzett szolgálatauk előtt, amelyet most a határok mellett látnak el” – fogalmazott a levelet aláíró Hazuga Károly nyugállományú altábornagy.



egymással a katonai pálya iránti elhivatottság, az esküjükben foglalt és vállalt felelősség, a hivatás iránti tisztelet. Az elnök szerint a katonanemzedékek találkozója fokozatosan a katonai összetartozás jelképévé vált; egy olyan rendezvényé, melynek üzenete a generációk közötti kapcsolat erősítése. Beszéde zárásaként a BEOSZ elnöke kiemelte: fontosnak tartja, hogy az MH Ludovika Zászlóalj és az MH Altiszti Akadémia hallgatói is megismerjék a szövetség munkáját.

A találkozó résztvevői a Honvéd-üdülő területén található Katonanemzedékek Emlékparkjában ünnepélyes koszorúzással emlékeztek elődeikre. A szövetség jelenlegi és egykori vezetőségi tagjai mellett leróta kegyeletét többek között Huszár János vezérőrnagy, az MH

Összhaderőnemi Parancsnokság parancsnoka is.

A katonanemzedékek huszonötödik találkozója ellátogatott dr. Benkő Tibor vezérezredes, a Honvéd Vezérkar főnöke is, aki beszédében leszögezte: a BEOSZ büszke lehet az elmúlt huszonöt esztendő teljesítményére. Véleménye szerint az aktív katonáknak nyugállományú bajtársaik felé két kötelességük van, a köszönet és a tisztelet.

– Tőlük tanultuk meg, mit jelent a hazaszeretet, a honvédség és a bajtársiasság. A nyugállományú katonák közül nagyon sokan még nyolcvanéves koruk felett is a honvédelem ügyének szentelik életüket – hangsúlyozta dr. Benkő Tibor vezérezredes.

A Honvéd Vezérkar főnöke ismertette a résztvevőkkel a Magyar

Honvédség jelenlegi legfontosabb feladatait is. Mint mondta, lényeges a katonaállomány illetményének emelése, ruházatának és technikai eszközeinek folyamatos fejlesztése. Kiemelte: hazánknak elsősorban a saját érdekében kell mélyítene országvédelmi képességeit. Felhívta a figyelmet arra is, hogy Magyarország védelmében katonáink a határainkon több mint egy éve állnak helyt – ugyanolyan odaadással, miként tették azt például a 2013-as árvíznél is.

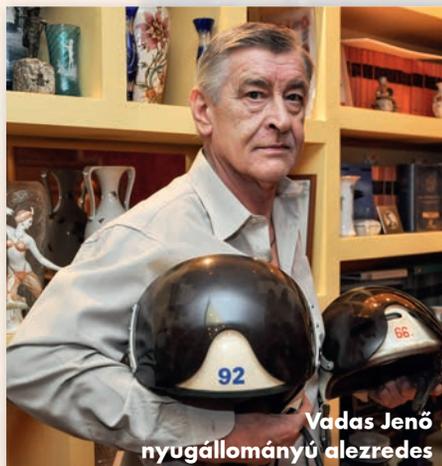
A találkozó programjához kapcsolódva, a résztvevők előadásokat hallgattak meg aktuális katonaszakmai kérdésekről, megtekintették az 1956-os forradalom és szabadságharc alkalmából rendezett kiállítást, és vásárolhattak a Zrínyi Kiadó könyveiből is.

Két katapultálás, egy „hasra érkezés”

# HÁROMSZORI ÚJJÁSZÜLETÉS

NEGYVENKILENC ÉV ÉS HÉT HÓNAP SZOLGÁLATI IDŐ, TÖBB MINT 2200 REPÜLT ÓRA, TIZENKILENC EJTŐERNYŐS UGRÁS PLUSZ KÉT KATAPULTÁLÁS; AZ UTOLSÓ FÖLDET ÉRÉS IDŐPONTJA: 2002. OKTÓBER 29. 11 ÓRA 45 PERC. VADAS JENŐ NYUGÁLLOMÁNYÚ ALEZREDES, ELSŐ OSZTÁLYÚ, ARANYKOSZORÚS VADÁSZPILÓTA TIZENNÉGY ÉVE NEM ÜLT REPÜLŐGÉPEN.

**K**atapultálásainak és „hasra szállásának” tárgyi emlékeit őrzi lakásán Vadas Jenő. A nyugállományú alezredest két pilótasisak, MiG–21-ese botkormányja, Albatrosza



Vadas Jenő  
nyugállományú alezredez

hátsó ülésének katapultkarja és Jak–52-ese összeroncsolódott légcsavarjának darabja emlékezteti nap mint nap az életét, hajózó pályafutását alapvetően meghatározó eseményekre.

– A repülés iránti rajongásomat édesapámtól örököltem, aki szintén vadászpilótaként szolgált Kecskeméten. Őrnagy, hadosztály légi lövész és szolgálatfőnök volt, amikor 1956-ban politikai szerepvállalása miatt leszerelték. Nyolcéves lehettem, amikor elvitt magával a szandaszőlősi reptérre, az egyik volt bajtársa pedig egy PO–2-esről megmutatta Szolnokot a levegőből. Akkor határoztam el, hogy én is pilóta leszek. Középsiskolásként először a vitorlázással kacérkodtam, de az első felszálláskor elment tőle a kedvem. Eredetileg

ugyanis egy iskolakörre indultunk volna, s egyáltalán nem készültem fel arra, hogy másfél órát keringünk majd egy mező fölött. A kínok kínját éltem át a kabinban. Pár nap múlva viszont mellém állt a szerencse: sikerült átúlnom egy Z–226 Trénerre. Beleszerettem a motoros gépekbe, az MHSZ háromhetes békéscsabai táborának végén, harminc repült órával a hátam mögött pedig eldöntöttem, hogy a Kilián György Repülőműszaki Főiskolán szeretnék továbbtanulni – rendezgette a megsárgult fényképeket Vadas alezredez.

Bár megfelelt, a Kilián-főiskolára helyhiány miatt mégsem vették fel. Irodistaként egy évet dolgozott a Szerszámipari Művek kecskeméti gyárában, aztán újra próbálkozott.

– Egy év szolnoki felkészülés után utaztunk a Szovjetunióba. Az első évben Delfin típusú gépen kezdtünk. A sugárhajtású kiképzésünk a második évben MiG–15 UTI-n indult, önállóan pedig MiG–17-est repültünk – utolsóként a magyar hallgatók közül. Ezután következett Krasznodarban a főiskolai kivezető típusunk, a MiG–21-es – idézte fel a tanulóéveket.

Vadas Jenőt Szolnokon, 1977. november elsején avatták hadnaggyá. A kecskeméti 59. honi vadászpilóta ezredhez helyezték, Arató Ferenc alezredes 3. kiképzőszázadának beosztott repülőgép-vezetője lett. Az első katapultálását – akkor még századosként – viszont a Varsányi Mihály alezredes irányítása alatt álló 2. század hajózájaként, a 9314-es oldalszámú MiG–21MF vadászgépből hajtotta végre. A kecskeméti repülőtér fölött kétszáz méteren, 1984. június 5-én, 12 óra 07 perckor hagyta el a gépet, amikor a Kiskunhalas légtérben vívott raj-raj elleni légi harc után, szoros jobb lépcsős rajkötelékben besoroltak a leszálláshoz. Az „Oszolj!” parancsra a kifordulást jobb iskolakörre Vadas százados kezdte meg. Másodiknak Kádár Béla százados fordult, aki alulról nekiütközött Vadas Jenő gépének. Kádár százados repülőgépe kettétört, a pilóta a katasztrófa során életét vesztette.

– A mai napig képtelen vagyok dolgozni, hogy így kellett elveszítésem egy kiváló bajtársamat. Nekem sikerült katapultálnom, de iszonyúan fáj a hátam, képtelen voltam a hordágyra feküdni. Az ezredparancsnok sofőrje vitt Zsigulival a honvédkórházba. Az orvosok négy hátcsigolyámon állapítottak meg kompressziós



törést, és a csigolyák porcállománya is gyűrődött. Tíz hónap egészségügyi szabadság és három hét hévízi rehabilitáció után azonban visszazálltam a MiG–21-be – idézte fel a történeteket az egykori vadászpilóta.

A Zrínyi Miklós Katonai Akadémiát 1987-ben végezte el, majd rendelkezési állományba került. Az ezrednél ugyanis a végzettségének megfelelő beosztást nem tudtak felkínálni. Továbbra is repült, majd 1989-ben megkezdődött a haderőcsökkentés elhíresült Gerecse-programjának az előkészítése.

– Az ezred akkori parancsnoka, Sági János alezredes számított a munkámra, de a parancsot végre kellett hajtania. Nem nézett rám, papírból olvasva közölte, hogy az egészségi állapotom miatt nem repülhetek többet. Összeomlottam. Akkor született

a kislányom, építkezésbe kezdtünk, a repülésen kívül semmihez nem értek, fogalmam sem volt, hogy mihez tudok majd kezdeni civilként. Másnap viszont Sági alezredes felajánlotta az ezred felderítő főnöki beosztását, négy év múlva pedig Szolnokra helyeztek, repülőfelkészítési osztályvezető-helyettesnek. A Kanadába készülő hajózájelöltek hazai kiképzése volt a feladatunk – emlékezett vissza Vadas alezredes.

A második repülőeseménye, a „hasra érkezés” is Szolnokon következett be. Jak–52-essel leszálláshoz készültek, amikor az oktató pilóta jelentette ugyan, hogy kint van a futó, de a kerekek kiengedéséhez szükséges műveletet nem hajtotta végre. Vadas Jenő vállalta a felelőséget a balesetért, oktatóként ugyanis ellenőriznie kellett volna, hogy világít-e a három zöld izzó.

Négy év után tudott visszamenni Kecskemétre. Elvégezte az L–39-es átképzést és nyugállományba vonulásáig oktatópilótaként szolgált.

– Az Albatroszok nagyjavítása miatt 2002-ben a napi kiképzésre kevés gépünk maradt, ezért a Magyar Honvédség tíz pilóta részére 600 óra repülési időt vásárolt a szlovákoktól. Kassán repültünk. Az előírt hatvan órát már mindenki teljesítette, csak Molnár Tibor főhadnagynak volt 58 perc elmaradása. Ennek pótlására 2002. október 29-én kaptunk lehetőséget. Végrehajtottuk az előírt feladatot, már a leszálláshoz készültünk, amikor leállt a 4705-ös oldalszámú gépünk hajtóműve. A hátsó ülésből átvettem a gép vezetését és Molnár főhadnaggyal 350 méteren megpróbáltuk az újraindítást, bár mindketten tudtuk, hogy ilyen magasságon ez lehetetlen. A hajtómű nem indult, viszont mindkét katapultülés hibátlanul működött – hallhattuk második katapultálásának előzményeit az alezredestől.

Vadas Jenő 11 óra 45 perckor ért földet. Azóta is ő a Magyar Honvédség egyetlen vadászpilótája, aki két alkalommal katapultált sikeresen. A kényeszerű gépelhagyások okozta gerinc sérülései miatt azonban ötvenegy éves korában, 2003-ban kénytelen volt nyugállományba vonulni. Azóta nem ült repülőgépen.



# El Camino – másodszor

KÉT BARÁT, EGY HONVÉD ALEZREDES ÉS EGY KATONAI FOTÓRIPORTER. EGY ÚJABB ÚT; 350 KILOMÉTER, TELE ÉLMÉNNYEL, ÉRZÉSSEL ÉS RABUL EJTETT PILLANATTAL. AZ ÚT, VAGYIS EL CAMINO: A FIZIKAI ERŐNLÉT, A KITARTÁS, AZ AKARATERŐ ÉS AZ ELSZÁNTSÁG PRÓBÁJA, A NYITOTTSÁG, AZ ELFOGADÁS ÉS AZ ÖNMAGUNK MEGISMERÉSÉNEK SPIRITUÁLIS KALANDJA.



Szabóné Szabó Andrea alezredes (balra) és Ráczi Tünde

# ÚJRA ÚTON

Egy több száz kilométeres utat a leggyorsabban repülővel tehetünk meg, azonban ilyenkor csak az elindulás és a megérkezés jelenti az élményt. Megtehetjük ezt a távot autóval is; ekkor már az elsuhanó tájak, városok adnak némi emléket. A legmaradandóbbat akkor kaphatjuk, ha gyalog vágunk neki a távnak.

A 2013-ban megtett, felejthetetlen 800 kilométer után újra hívott minket az Út. Ezúttal a portugál Camino-várt ránk és mi engedtünk a hívásnak. A csodálatos portugál kikötővárosból, Portóból indultunk és 10 nap alatt értünk el Spanyolország Galicia tartományának fővárosába, a keresztény világ harmadik legnagyobb

zarándokhelyének számító Santiago de Compostelába, ahol a hagyomány szerint Szent Jakab apostol földi maradványai találhatóak. Ezúttal azonban nem álltunk meg Compostelában, hanem elgyalogoltunk a „világ végére”, Fisterrába, majd Muxíába is. Az ősi zarándokszokásokat követve utunk végén megfürödtünk az óce-



ánban, megnéztük a naplementét és elégettük zarándokruháinkat.

Lépteinket a Camino szimbólumává vált sárga nyíl és a fésűs kagyló jel kísérte. Naponta 25–40 kilométert tettünk meg teljes „menetfelszerelésben”: bakancs, a naptól védő sapka, egy-két liternyi víz és 8–10 kilós hátizsák. Csodálatos tájakon haladhat-

tunk, külső és belső utazásunk során ismerkedhettünk Portugália és Spanyolország kultúrájával, szokásaival, művészetének remekműveivel, és persze a finom ételeknek és boroknak sem tudtunk ellenállni.

Mindenkinek, aki érzi magában a hívást és a késztetést, nagyon jó utat kívánunk! Buen Camino!

## Hazámat szolgálom

Az 1956-os forradalom és szabadságharc évfordulója alkalmából adott át elismeréseket a Honvédelmi Minisztérium központi ünnepségén dr. Simicskó István tárcavezető Budapesten, a Stefánia Palota – Honvéd Kulturális Központban. A rendezvényen – mások mellett – részt vett Vargha Tamás miniszterhelyettes, a tárca parlamenti államtitkára, dr. Benkő Tibor vezérezredes, a Honvéd Vezérkar főnöke, Siklói Péter védelempolitikáért és védelmi tervezésért felelős helyettes államtitkár és Simon Attila ezredes, kabinetfőnök is.

Beszédében Simicskó István elmondta: nem sok nép harcolt ennyit a szabadságáért, de nem veszünk el a történelem útvesztőjében, és mindez hőseinknek köszönhető. Ugyan Thökölynek, Rákóczinak, 1848/1849 vagy 1956 hőseinek a maguk idejében nem sikerült kivívni a szabadságot, de küzdelmeiknek mindig volt eredménye, és bátorságuk gyümölcsét unokáik, dédunokáik élvezhették.

– Biztonság nélkül nincs szabadság – szögezte le Simicskó István, és köszönetet mondott napjaink magyar katonáinak, akik óriási hivatástudattal védik hazánk biztonságát határainkon, illetve szerte a világban, vállalva szövetségeseinkkel.

\*

Áder János köztársasági elnök – felelős vezetői beosztásában végzett kiemelkedő munkája elismeréséül, a honvédelmi miniszter előterjesztésére – 2016. október 23-i hatállyal dandártábornokká nevezte ki Fodor Péter ezredest, a Honvédelmi Minisztérium Védelemgazdasági Hivatalának főigazgatóját és Schmidt Zoltán ezredest, az MH Összhaderőnemi Parancsnokság logisztikai erők főnökét.

Dr. Simicskó István honvédelmi miniszter nemzeti ünnepünk, október 23. alkalmából – beosztásában huzamos időn át végzett kiemelkedő tevékenysége, valamint szakmai érdemei elismeréséül – adományozta a **Szolgálati Érdemjel babérkoszorúval ékesített arany fokozatát** Gangler László ezredesnek, Könczöl Ferenc alezredesnek, Myszóglád Attila Szilveszter alezredesnek, dr. Sári



Gábor alezredesnek, Varga Kálmán Zoltán alezredesnek, Hazadi János őrnagynak; a **Szolgálati Érdemjel arany fokozatát** Csabianszki Viktor alezredesnek, Csányi Árpád István alezredesnek, Éliás Attila alezredesnek, Molnár József alezredesnek, Szijártó Richárd László alezredesnek, Kisalbert Imre őrnagynak, Szentesi Csaba őrnagynak, Négyesi Tibor főtörzszászlósnak; a **Szolgálati**

**Érdemjel ezüst fokozatát** Radócz István alezredesnek, Bálint István őrnagynak, Berceli János őrnagynak, Keresztúri Zoltán őrnagynak, Miklós Mónika őrnagynak, Kovács Balázs őrnagynak, Takács Ferenc őrnagynak, Maczkóné Fehér Angéla törzszászlósnak, Oláh János törzszászlósnak, Kovács Gábor zászlósnak, Bürszem Norbert György főtörzsmesternek, Gyüre János főtörzsmesternek; a **Szolgálati Érdemjel bronz fokozatát** Kálinger Roland József őrnagynak, Klement Zsolt őrnagynak, Kőhalmi Zoltán őrnagynak, Lőrincz János őrnagynak, Ruszin Romuluszné őrnagynak, Benczik Gábor századosnak, Draviczné Adamek Krisztina századosnak, Kresák Ildikó Beáta századosnak, Pataki Szabolcs századosnak, Veres Nikoletta századosnak, Bertalan Zsolt főhadnagynak, Nagy Zsolt főhadnagynak, Módy Levente törzszászlósnak, Erdei Áron zászlósnak, Ferenczi-Hantó Andrea zászlósnak, Hreskó Zoltán



zászlósnak, Jáger Attila Ferenc zászlósnak, Négyesi Csanád zászlósnak, Varga-Zsoldos Péter zászlósnak, Vass Zoltán zászlósnak, Csincsi Brigitta főtörzsőrmesternek, Vaszócsik Gusztáv törzsőrmesternek; a **Honvédelemért Kitüntető Cím babérkoszorúval ékesített fokozatát** Gyila Péter kormánytisztviselőnek; a **Honvédelemért Kitüntető Cím I. fokozatát** Vogyeraczkai Gábor kormánytisztviselőnek, dr. Fent János közalkalmazottnak; a **Honvédelemért Kitüntető Cím II. fokozatát** Kokasné Barta Andrea közalkalmazottnak, László Mihály közalkalmazottnak, Somlainé Hermann Marianna közalkalmazottnak, Miklai Attila Zoltán munkatársnak; a **Honvédelemért Kitüntető Cím III. fokozatát** Grosicsné dr. Nagy Katalin kormánytisztviselőnek, Kucsera Georgina kormánytisztviselőnek, dr. Juhász-Végső Éva Zsannet főtanácsosnak, Albert István közalkalmazottnak, Csavajda István közalkalmazottnak, Lengyel Borisz István közalkalmazottnak, dr. Mándy Eszter Judit közalkalmazottnak, dr. Molnár Zoltánné közalkalmazottnak, Pintér Ferenc közalkalmazottnak, Polgár Balázs Dávid közalkalmazottnak, Somodi Péter közalkalmazottnak, Szeghiné Mácsik Judit közalkalmazottnak.

## FRANKFURTI KÖNYVVÁSÁR

Idén október 19–23. között rendezték meg a 68. Frankfurter Könyvvásárt, a világ legnagyobb nemzetközi könyves fórumát. A 15 ezer négyzetméteren, mintegy 300 ezer látogatót vonzó rendezvényen száznál is több ország képviseltette magát. A magyar pavilonban az érdeklődők a Zrínyi Kiadó több magyar, angol és kétnyelvű kötetével, egyebek mellett „A NAGY HÁBORÚ, 1914–1918”, a „HADIKRÓNKA, 1939–1945”, valamint a „REMÉNY ÉS POKOL, 1956” című dobozkönyveivel is találkozhattak. A vásár ideje alatt Benkóczy Zoltán, a HM Zrínyi Nonprofit Kft. ügyvezetője számos kiadóval folytatott tárgyalásokat, emellett munkatársaival előadásokat és szakmai tájékoztatókat tekintett meg.

*Kép és szöveg: honvedelem.hu*



## IN MEMORIAM

### 20szeptember 26é s október 21k özö t elhunyt:

Fekete József ny. ezredes, a Magyar Honvédség halottja (80), Zaják András ny. ezredes (86), Holczer Ferenc ny. alezredes (65), Juhász János ny. alezredes (87), Kallai János ny. alezredes (66), Virágos Albert ny. alezredes (88), Baranyi László ny. alezredes (88), Főrizs István ny. alezredes (85), Nyíró István Imre ny. alezredes (73), Tiderle László ny. alezredes (74), Alattyáni István ny. alezredes (64), Dobai János ny. alezredes (86), dr. Fazekas István ny. alezredes (87), Hangodi Tamás ny. alezredes (76), Horváth József ny. alezredes (75), Kardos Sándor ny. alezredes (88), Kocsis Géza ny. alezredes (84), Mahler Ferenc ny. alezredes (72), Rádi Ágoston ny. alezredes (87), Vajda József ny. alezredes (84), Varga Sándor ny. alezredes (94), Kósa József ny. alezredes (86), Faludi Miklós ny. őrnagy (83), Gál József ny. őrnagy (88), Papp Károly ny. őrnagy (81), Széll Szilárd ny. őrnagy (58), Zabán Tibor ny. őrnagy (87), Huber Imre ny. őrnagy (88), Fuchs Ernő ny. százados (69), Ladányi Imre ny. százados

(61), Simó Ferenc Zoltán ny. százados (69), Ladányi Sándor ny. százados (86), Ramasz Imre ny. főhadnagy (80), Stremnitzer Jenő ny. hadnagy (67), Feszt László ny. törzszászlós (74), Németh Dezső ny. törzszászlós (74), Strupka János ny. törzszászlós (69), Szél Géza ny. törzszászlós (88), Kovács György ny. törzszászlós (64), Sajó Pál ny. törzszászlós (80), Udvari János ny. törzszászlós (78), Drobina József ny. törzszászlós (61), Kracz Antal ny. törzszászlós (86), Joó Gábor ny. törzszászlós (89), Nagy László ny. zászlós (88), Varga Jenő ny. zászlós (86), Kercksmár Zoltán ny. zászlós (74), Hutkai Kálmán ny. zászlós (47), Jobbik István ny. zászlós (70), Kovács Ferenc ny. zászlós (63), Nagy Gergely János ny. főtörzsőrmester (74), Kisari Lajos ny. főtörzsőrmester (47), Bakonyi Gyula Béláné ny. közalkalmazott (77), Csépe Györgyné ny. közalkalmazott (81), Diószegi Jánosné ny. közalkalmazott (84), Hegedűs István ny. közalkalmazott (65), Kovács Sándor ny. közalkalmazott (73), dr. Bánsági László rendőr orvos ezredes, az MH Fejér Megyei Hadkiegészítő Parancsnokság volt sorozó szakfőorvosa (89).

**EMLÉKÜKET KEGYELETTEL MEGŐRIZZÜK.**



**HONVEDELEM.HU**



# A KATONAI HÍRPORTÁL

*Látogasson el  
hozzánk!*



**FOTÓK, VIDEÓK,  
HAZAI ÉS KÜLFÖLDI HÍREK, SPORT,  
INTERJÚK ÉS MÉG  
RENGETEG ÉRDEKESSÉG!**

